

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 115:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af EU's banankvoter.

Af Kent Kirk (KF), Charlotte Antonsen (V), Annette Just (FP), Kristian Thulesen Dahl (DF), Keld Albrechtsen (EL) og Jacob Haugaard (UP). (Fremsat 21/3 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Man må jo sige, at det er et bredt spektrum af partier og også en enkelt enkeltperson, som står bag dette beslutningsforslag, og jeg tror, man skal gøre sig klart, at dette beslutningsforslag kan medføre store vanskeligheder for økonomien i mange af de små AVS-lande.

Jeg vil gerne erindre om, at såvel tidligere regeringer som den nuværende har været enige om at støtte disse lande, der alle er dybt afhængige af eksportindtægter fra bananer. Denne støtteydelse er i henhold til den såkaldte Lomékonvention, og når den nuværende bananordning løber til udgangen af år 2001 er det bl.a. for at sikre en parallelitet mellem gyldighedsperioden og støtten til AVS-lande.

Regeringen har hidtil arbejdet for en forenkling og en liberalisering af bananordningens importsystemer, herunder en udvidelse af importkvoterne, for at mindske mellemhandlerens mulighed for at få utilsigtede fordele af systemet.

Regeringen er også af den opfattelse, at SF's forslag til folketingsbeslutning om at gøre noget særligt for bæredygtigt dyrkede bananer vil kunne lette forholdene for såvel de småbønder, der ofte står som producenter af disse bananer, som for arbejderne i marken.

Medlemslandene opererer tillige med mere eller mindre restriktive importregler. Således havde Tyskland toldfrihed for importen, og seks af de 12 medlemslande havde kraftige eller endog totale importbegrænsninger netop for at tilgodese deres egne produktionsområder og tidligere kolonier.

Med indførelse af en fælles markedsordning pr. 1.7.1993 blev enhedsmarkedet i kraft af det fælles importsystem en realitet også for bananer.

For at sikre opretholdelse af status quo fastsatte Rådet toldkontingenterne for de forskellige grupper af bananeksporterende lande, altså dollarzonebananerne og AVS-landene, på grundlag af de seneste års gennemsnitlige eksport til EU.

Den særlige kvote til AVS-landene skyldes den fjerde Loméaftale, som blev underskrevet af alle EU-medlemslandene den 5. december 1989 og trådte i kraft den 1. september 1991 efter at være blevet ratificeret også af det danske Folketing. I protokol nr. 5 til aftalen lover EU bl.a.:

»Ingen AVS-stat stilles med hensyn til sin udførsel af bananer til Fællesskabets markeder ringere end tidligere eller i øjeblikket, for så vidt angår den pågældende stats adgang til traditionelle markeder og dens fordele på disse markeder.«

Det er for at leve op til det, at vi skal give disse lande mulighed for at eksportere til EU.

Forslagsstillerne henviser i forslagens bemærkninger til nogle økonomiske beregninger i en rapport fra Verdensbanken. Jeg tror, det kunne være gavnligt at bemærke hertil, at det er korrekt, at Verdensbanken har finansieret og udgivet rapporten, men at alle oplysninger, udlægninger og konklusioner udelukkende står for forfatterens egen regning og ikke kan tillægges Verdensbanken, dens ledelse eller dens medlemslande, og at rapporten er udgivet i december 1994 og derfor kun i begrænset omfang bygger på praktiske erfaringer med kvotesystemet og i vidt omfang betjener sig af modelberegninger.

Således er rapportens skøn over meromkostninger for forbrugerne opstillet ud fra modelberegninger. Som udgangspunkt er der regnet med en totalt fri handel med bananer, og det er jo en situation, som aldrig har eksisteret inden for Fællesskabet. Alene derfor er det ikke en rimelig måde at gøre det på, og derfor mener jeg også, at der kan sættes et stort spørgsmålstegn ved de beregninger, som der her henvises til af forslagsstillerne.

Lad mig derfor konkludere, at en ophævelse af kvoten for import af bananer vil medføre store vanskeligheder for de AVS-lande, som er dybt afhængige af bananeksporten. Bananer fra disse lande vil i så fald blive udkonkurreret af bananer fra de latinamerikanske lande. En fjernelse af kvotesystemet vil være en tilsidesættelse af de aftaler, EU har truffet med AVS-landene, og som vi har godkendt i dette Folketing.

Alt i alt er det regeringens opfattelse, at der bør ske en forenkling og en liberalisering af importsystemet for bananer, og at importadgangen for bæredygtigt dyrkede bananer bør forbedres. Ændringer i bananordningen bør samtidig ligge inden for de handelspolitiske forpligtelser, som EU nu engang har påtaget sig.

Jeg kunne forestille mig, at disse ændringer mere konkret kunne udmøntes dels i indførelse af en særlig kvote for bæredygtigt dyrkede bananer eller på anden måde lettelse for disses adgang til EU, dels i en kraftig forøgelse af eksisterende kvoter. Herved reduceres værdien af importlicenserne og mellemhändlernes muligheder for urimelige avancer.

Disse bud er efter regeringens opfattelse en mere realistisk linje at følge, selv om man på ingen måde bør undervurdere de vanskeligheder, der er forbundet med først at få Kommissionen til at betræde den foreslåede vej og dernæst for at få et sådant forslag igennem Rådet.

Jacob Buksti (S):

Det er interessant, at der åbenbart ikke er noget, der som bananer kan bringe de politiske sind i kog, og som kan føre til store politiske armbevægelser og frembringe de mest særegne politiske alliancer. Men det er tilsyneladende også et område, hvor erkendelsen af de reelle forhold og den politiske problematik ikke blot her i landet er noget begrænset.

Af forslaget og de tidligere diskussioner om EU's bananregime her i salen og i Europaudvalget kan man således let få det indtryk, at EU's politik på dette område er noget helt specielt, og at det er EU's politik, der har ført til protektionisme og forvriddning af handelsmønsteret til ugunst både for forbrugerne og for de fattige bananproducerende landes befolkninger.

Men sådan er det jo ikke. Alternativet til EU's fælles politik var jo ikke den fri handel og det fri marked. Det var et opsplittet marked domineret af alle mulige nationale beskyttelsesforanstaltninger. EU's bananpolitik var således en direkte konsekvens af indførelsen af EU's indre marked, for det var jo netop for at få et fælles marked også for bananer, at den fælles politik blev etableret.

Dernæst var udformningen af den fælles politik en følge af Loméaftalen, hvorefter AVS-landenes bananeksport skulle respekteres, og for at sikre dette blev der indført et system af licenser, som imidlertid har vist sig at være yderst uheldigt i sin virkning især på grund af udbredt handel med licenserne.

Man kan derfor naturligvis altid diskutere indholdet af den fælles EU-politik. Det kan vi også på alle andre områder. Fra den danske regerings side har man da heller aldrig lagt skjul på, at Danmark inden for rammerne af den fælles politik hele tiden vil arbejde for, at den fælles politik bliver så liberal som muligt bl.a. i samarbejde med andre lande som f.eks. Tyskland.

Men samtidig er det klart, at en fuldstændig afvikling af EU's bananpolitik med bl.a. ophævelse af kvoterne for import af bananer vil være forbundet med store økonomiske vanskeligheder for de fattige AVS-lande, som er helt afhængige af bananeksporten. De vestindiske landes konkurrencebetingelser i forhold til primært de amerikansk dominerede multinationale bananselskaber, som opererer i de latinamerikanske lande – ofte på en miljømæssigt højst problematisk måde – er alt for dårlige. De vil simpelt hen blive udkonkurreret og altså opleve en økonomisk ruin. Det kan ikke være ukendt for forslagsstillerne, og man kan derfor undre sig over, hvad formålet med forslaget egentlig er.

Vi har naturligvis i Socialdemokratiet noteret os, at forslagsstillerne repræsenterer et flertal her i salen, men vi håber da fortsat, at nogle af partierne vil revidere deres holdning i lyset af de konsekvenser – miljømæssigt, økonomisk og socialt – en vedtagelse vil kunne få i de berørte lande.

Socialdemokratiet må afvise forslaget på grund af de uoverskuelige konsekvenser, det vil få primært for AVS-landene. Men vi vil samtidig, som det også er understreget af landbrugsministeren, arbejde for, at der kan ske en forenkling og liberalisering af importsystemet for bananer og for, at importadgangen for bæredygtigt dyrkede bananer forbedres, således som SF tidligere har foreslået.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at jeg havde egentlig håbet på en mere positiv modtagelse af det her forslag fra regeringens og Socialdemokratiets side. Jeg gik egentlig ud fra, at når det stod klart, at der er et flertal i Folketinget, som ønsker at få afskaffet dette licenssystem, som hr. Buksti selv erkender er et meget, meget uheldigt system – det sagde hr. Buksti selv for et øjeblik siden – så havde regeringen været indstillet på at gå dette folketingsflertal i møde og være med til at fremkomme med forslag til en fornuftig ordning. Det

er jo ikke således, at regeringen står uden muligheder for at fremlægge noget fornuftigt, som der kunne blive flertal for her i Folketinget. Det er jo absolut ikke udelukket.

Det, der er udelukket, er, at regeringen bare kan køre videre med det nuværende system, som går ud på gennem licenser at sikre, at de fem største bananselskaber her i verden – to europæiske og tre amerikanske – kan fortsætte med at have monopol på hele produktionen, kan fortsætte med at mishandle miljøet, f.eks. i Latinamerika, kan fortsætte med at undertrykke bananarbejderne i de mellemamerikanske og afrikanske lande, kan fortsætte med at sprøjte sprøjtemidler ud over junglen i et sådant omfang, at miljøet ødelægges osv. osv. Det er nemlig konsekvensen af det licenssystemet. Man sikrer, at det monopol, som disse fem selskaber har på banandyrkningen, også fremover opretholdes.

Jeg kan altså ikke forstå, at regeringen vil blive ved med på den måde at holde hånden over disse tre amerikanske og to engelske multinationale bananselskaber. Og når man netop påberåber sig, at det er de fattigste lande, at det er bananarbejderne, og at det er miljøet, man skal tage hensyn til, så havde jeg ærlig talt troet – og det var også årsagen til, at jeg forleden sendte landbrugsministeren et brev desangående – at regeringen havde noget mere at byde på i den her debat.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Er der noget, der kan bringe sindene i kog her i Folketinget, også i Europaudvalget, så er det EU's bananpolitik. Vi kan jo gisne om, hvad det næste bliver; det er jo mange forunderlige ting, som EU regulerer.

Jeg har et par spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, hr. Jacob Buksti, for jeg synes, hans indlæg efterlod en hel del uafklarede ting. Hr. Buksti sagde nemlig klart og tydeligt, at hvis man gennemførte dette forslag, og hvis det blev EU's politik at afskaffe banankvoterne, så ville det få helt uoverskuelige konsekvenser i de her tidligere kolonier, som nogle lande ønsker at favorisere med banankvotepolitikken.

Men det bygger jo så – må jeg formode – på en tro på, at de penge, som banankvotestystemet faktisk giver, kommer de pågældende lande til gode. Jeg vil gerne spørge hr. Buksti, hvad han bygger det på, for det materiale, som vi andre har – bl.a. det fra Verdensbanken, der er nævnt i

bemærkningerne til forslaget – siger jo netop, at den her ordning ikke kommer de pågældende lande til gode. Så hr. Buksti må jo have nogle oplysninger, som vi andre ikke har, som kan dokumentere det, han siger. Ellers synes jeg ikke, det hænger sammen.

Samtidig siger hr. Buksti også, at vi fra dansk side ønsker en så liberal handelspolitik som muligt. Men den mest liberale handelspolitik må da være, at man ikke har kvoter. Den må da være, at forbrugerne efterspørger, og at der så er et udbud på baggrund af den efterspørgsel. Forbrugerne kan så eventuelt fravælge nogle sydamerikanske bananer, hvis de synes, de er dårligere eller bliver produceret på en ikkeetisk måde – eller hvad man nu kunne lægge i det – i forhold til de afrikanske bananer, at man derfor fra forbrugernes side ønsker at udtrykke en sådan holdning.

Det er vel en handelspolitik, der er så liberal som muligt – som hr. Buksti udtrykket det. Men det er jo ikke den, hr. Buksti ønsker, kan jeg forstå. Hvad er det så egentlig for en handelspolitik, hr. Buksti taler for?

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg fik også nærmest det indtryk, da jeg hørte hr. Buksti, at det var en sang fra de varme lande og nøjagtig den samme sang, som vi hørte, dengang den daværende landbrugsminister ændrede Danmarks bananpolitik, for det var jo det samme, vi hørte dengang: Nu skulle vi gennemføre en bananpolitik med licenser, og hvad ved jeg, for nu skulle vi hjælpe udviklingslandene.

Nu har vi så en rapport, som landbrugsministeren siger vi måske ikke kan stole så meget på. Men én ting viser den i hvert fald: udviklingslandene har ikke fået gavn af den her bananpolitik. Og så viser den også, som hr. Keld Albrechtsen jo klart sagde, at der altså er nogle mellemhandlere i Europa, som sidder og scorer kassen.

Og dér må jeg sige, at vi ikke ønsker en politik, som på den ene side fordyrer produkterne for forbrugerne og på den anden side ikke kommer producenterne til gavn, mens de, der tilfældigvis lige er så heldige at få de nødvendige licenser, kan sidde og score kassen. Det synes vi er fuldstændig forkert, og derfor må jeg sige til hr. Buksti, at jeg synes, man er nødt til nu at erkende, at der er et flertal i Folketinget, der mener, at regeringen traf en forkert beslutning i sin tid og støttede noget, som vi kunne have for-

hindret, hvis vi var gået imod. Man må nu prøve på at få ændret sin politik, og vi har ikke noget imod, at vi finder en ordning, så vi også kan hjælpe udviklingslandene; i sin tid havde vi jo stadig væk systemet i EU, som sikrede udviklingslandene nogle garanterede priser.

Vi har ikke noget imod, at Folketinget prøver at finde ud af, hvordan kan vi hjælpe bananproducenterne i udviklingslandene, men vi synes faktisk, at det system her er alt for dyrt, og det hjælper ikke udviklingslandene. Der er nogle få, der sidder og scorer kassen.

Lad os få en anden holdning fra regeringens og fra Socialdemokratiets side, for det er det, vi har brug for, hvis vi skal have ændret dette misfoster af en politik, der er gennemført i EU.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det kan være lidt specielt netop i dag, når man ser på dagsordenen, at høre, at hr. Kent Kirk er så bekymret for mellemhandlere og folk, der scorer kassen; men det skal indrømmes, at det er en anden sag.

Jeg vil henvende mig til hr. Keld Albrechtsen, fordi hr. Keld Albrechtsen siger til Socialdemokratiets ordfører, at der er et flertal for noget helt andet, og at man skulle ændre politikken. Så holdt hr. Keld Albrechtsen en flot tale om, hvordan disse multinationale selskaber sprøjtede løs, hvordan det gik ud over arbejderne, og det er jo fuldstændig rigtigt, hvad hr. Keld Albrechtsen siger. Problemet er det selskab, som hr. Keld Albrechtsen har placeret sig i, som går ind for totalt fri handel.

Som hr. Keld Albrechtsen jo også skriver her i forslaget, for det er det, vi diskuterer, handler det om at afskaffe EU's banankvotepolitik. Det betyder jo, må jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at man ikke kan gennemføre det forslag, som SF fremsatte, og som hr. Keld Albrechtsen for en måneds tid siden støttede her i Folketinget, om, at man skal lave en kvote for bæredygtige bananer, som er det eneste, der vil hjælpe bananarbejderne, og det eneste, der vil hjælpe miljøet. Det underminerer hr. Keld Albrechtsen her og forhindrer, at det kan blive vedtaget, hvis hr. Keld Albrechtsens forslag bliver gennemført.

For sådan at blive helt sikker i min sag vil jeg også spørge nogle af de borgerlige partiers ordførere. Jeg har hørt hr. Thulesen Dahl sige det, men jeg vil gerne høre, om det ikke er rigtigt, at meningen med det her er, at der skal være et totalt liberalt marked. Jeg vil gerne spørge alle

medlemmer af Folketinget, om vi ikke er blevet informeret om, at specielt de fattigste lande anser det for at komme fra asken i ilden at få et totalt liberalt marked. Det vil betyde, at de bliver konkurreret fuldstændig ud af markedet, og at de fattigste lande bliver dem, der taber.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg skal blot i forlængelse af det, hr. Steen Gade lige har sagt, konstatere, at der tilsyneladende ingen grænser er for, hvad EU-modstand kan betyde sådan i forvirringen af synspunkter. Altså at høre hr. Keld Albrechtsens heroppefra tale varmt mod de store amerikanske dominerede og også engelsk dominerede bananselskaber, fremhæve alle disse store miljøbelastninger osv.! Regnskovene kunne vi have taget med også uden at kunne konstatere, at konsekvensen af hr. Keld Albrechtsens position i denne sag er præcis en styrkelse af de ting, som hr. Keld Albrechtsen advarer mig imod. Det synes jeg er ganske overordentlig interessant.

Så spørger hr. Thulesen Dahl, hvorpå jeg bygger det, jeg sagde heroppefra med, at man ville blive konkurreret ud af markedet. Hr. Steen Gade har allerede været inde på det, men jeg kan fortælle hr. Thulesen Dahl, at ambassadøren for de østcarabiske staters mission ved EU har sendt et brev til Europaudvalgets formand dateret 13. marts i år, hvori der slutes af – i øvrigt efter en gennemgang af disse carabiske staters meget problematiske og svære forhold med: Vi må håbe, at medlemmerne af det danske Folketing vil huske disse meget alvorlige følger, som de indgreb, der er lagt op til, vil få for vore lande, idet man vil svække eller ødelægge det nuværende regime.

Det synes jeg bare skal være til almindelig oplysning.

Så spørger både hr. Keld Albrechtsen og hr. Thulesen Dahl om, hvad regeringen eller vi vil. Hvis man har hørt efter, hvad landbrugsministeren sagde, ville man vide, at vi inden for det eksisterende regime vil arbejde for indførelse af en særlig kvote for bæredygtigt dyrkede bananer og en kraftig udvidelse af de eksisterende kvoter.

Endelig vil jeg sige til hr. Kent Kirk: Jeg bliver helt rørt ved at høre De Konservative tale varmt for ulandenes sag, når jeg tænker på, at De Konservative sammen med Venstre foreslog en nedskæring af ulandshjælpen på 900 mio. kr. ved sidste finanslov.

(Kort bemærkning).

Jacob Haugaard (UP):

Nu skal vi lige spise brød til; det varer da en 5 år, før der overhovedet sker noget i den her sag.

Men jeg hørte hr. Jacob Buksti spørge, hvorfor vi har lavet dette beslutningsforslag, og jeg ved jo, at vi skal være ærlige henede i salen, og at det kan koste dyrt ikke at være ærlig. Det er selvfølgelig på grund af nydelsen ved at bringe regeringen i mindretal, og det burde en trænet politiker som hr. Jacob Buksti da vide alt om. I politik er destruktionens skønhed en drivende kraft.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Steen Gade angreb mig kraftigt for at ville lægge hindringer i vejen for det beslutningsforslag, som SF tidligere har fremsat, og som der også viste sig et flertal for i Folketinget. Det vil vi ingenlunde, og Enhedslisten har gentagne gange klart sagt, at vi naturligvis står bag det forslag, og det bliver jo så også gennemført.

Problemet er bare, at Europa-Kommissionen ikke vil have bæredygtige bananer og har opfundet en teori om, at man ikke kan finde ud af, hvordan man skal kontrollere, om en banan er bæredygtig. Det magter Europa-Kommissionen ikke, og det overrasker mig for så vidt ikke, men her i landet kan man godt finde ud af, om et produkt f.eks. er økologisk, og derfor må vi altså gå videre. Vi kan ikke komme nogen vegne med den Europa-Kommission.

Samtidig er der det problem med SF's forslag, at hvis det skal indbygges i licenssystemet, bliver det stadig væk disse fem store banankoncerner, som kommer til at sidde på disse licenser – også til de økologiske bananer – og så er vi lige vidt, for så ved vi godt, hvad der kommer ud af det, nemlig ingenting.

Derfor må vi videre og have et system, hvor der er fri adgang til det danske marked for bæredygtige bananer. De skal ikke igennem nogen licenser, kvoter eller noget som helst. Det skal simpelt hen være sådan, at hvis en forening af bananproducenter i Nicaragua ønsker at eksportere bæredygtige bananer, skal den naturligvis have fri adgang til det danske marked.

Det er i al sin enkelhed det, der ligger i at ophæve licens- og kvotesystemet. Problemet er – og det er så til hr. Buksti – at hr. Buksti har været med til at lave et licenssystem, som sikrer, at de store selskaber f.eks. det britiske Geest og

de store amerikanske Dole og Chiquita har de licenser, som sikrer, at de kontrollerer bananproduktionen også i Latinamerika, og har et monopol, som trykker befolkningen ned på et utåleligt levestandardniveau i Latinamerika.

Det er det monopolsystem, som hr. Jacob Buksti støtter opretholdelsen af.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det er en interessant alliance mellem SF og regeringen eller i hvert fald SF og Socialdemokratiet i denne sag, for hr. Steen Gade giver jo Folketinget det indtryk, at den situation, vi har nu, er det eneste alternativ.

Vi er nødt til at minde om, at det med banankvoter er noget ganske nyt. Før der var banankvoter, var der fri adgang til, at der kunne importeres bananer. Før der blev banankvoter, var det muligt for de danske forbrugere at få de bananer, de gerne ville have. På det tidspunkt rejste SF ikke en sag i Folketinget om, at der bliver sprøjtet med gift, at der er multinationale selskaber og monopoldannelser på bananmarkedet osv. Før kvoterne interesserede SF sig ikke for denne sag, og derfor er argumentationen om, at hvis man ophæver kvoterne, bliver alting kaos, det rene vrøvl.

Det flertal, der står sammen om dette forslag, og som udgør et flertal i Folketinget, er dannet, fordi det nuværende system har spillet fallit. Selv om det kan være svært måske for SF at forstå det, har Enhedslistens ordfører, hr. Keld Albrechtsen, fuldstændig ret i sin beskrivelse af det system, vi ønsker, nemlig et system, hvor den danske forbruger kan gå ned i Føtex, Brugsen, Irma, den lille grønthandler eller et hvilket som helst andet sted og frit vælge mellem økologiske bananer fra Nicaragua, plettede bananer fra Afrika, eller hvad der nu måtte falde i forbrugernes smag. Den mulighed findes ikke i dag, og det er det, der bringer flertallet sammen.

Hr. Buksti fortæller, at regeringen i stedet ønsker, at der skal være nogle særlige kvoter for bæredygtige bananer osv., men det, at man fører en kvotepolitik har jo med al ønskelig tydelighed vist, at de eneste, der får noget af det, er mellemhandlerne, som misbruger kvoterne til at sætte priserne urimeligt op, og derfor er det selvfølgelig ikke nogen løsning på det kaos, vi har.

Løsningen er forbrugernes frie valgmulighed.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Buksti, at jeg ikke synes, at argumentationen hænger sammen. Når han siger, at det får uoverskuelige konsekvenser for AVS-landene, hvis vi beslutter det her, vi nu har i sinde, og det bliver gennemført i EU, at man dermed afskaffer banankvotesystemet, må det jo bygge på, at det system, man har i dag, kommer de pågældende lande til gode, for ellers vil det jo ikke få mere uoverskuelige konsekvenser, end det har i forvejen.

Jeg har beregninger liggende på, at det ikke kommer de pågældende lande til gode, og så er det, jeg stiller hr. Buksti det spørgsmål, hvad det er, der får hr. Buksti til at tro anderledes. Så læser hr. Buksti nogle få linjer op af et brev, som formanden for Folketingets Europaudvalg har modtaget, der ikke er nogen som helst dokumentation, ikke oplyser nogen tal om noget som helst, ikke har beregnet noget som helst, og derfor må jeg altså endnu en gang forsøge at fastholde hr. Bukstis interesse blot en anelse for at give Folketinget den information, som hr. Buksti da må være i besiddelse af, når han kan stille sig herop og sige, at det vil få uoverskuelige konsekvenser for AVS-landene, hvis vi gennemfører det her, for det må da betyde, at den ordning, man så har i dag, rent faktisk kommer de pågældende lande til gode.

Det synes jeg ikke der er noget som helst der har dokumenteret at den gør, og derfor er der jo ikke andet at gøre end lige præcis, som hr. Keld Albrechtsen også sagde: Giv forbrugerne valget, også til at vælge økologiske bananer, hvis de vil det. Giv dem dog et frit valg frem for at have et system, som overhovedet ikke fungerer.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg vil gerne sige mange, mange tak til, ja nu ved jeg ikke, om jeg skal sige hr. Jacob Haugaard, men det vil jeg alligevel gøre for at overholde forretningsordenen, fordi han her så klart slår fast, hvad det er, der holder den koalition sammen, som vi ser her i dag. Det er, for nu at citere hr. Jacob Haugaard, nydelsen ved at bringe regeringen i mindretal. Så kan jeg ikke forstå, hvorfor vi skal have så store armbevægelser om bananer, når det slet ikke handler om bananer. Det handler ikke om den lille mands banan, det handler ikke om store multinationale selskaber, det handler alene om, hvorvidt man kan bringe regeringen i mindretal. Så det kunne for den

sags skyld have handlet om cykelspænder eller noget andet, for det er fuldstændig ligegyldigt.

Jeg synes, det er meget interessant, for når det er sådan, at det er hr. Jacob Haugaard, som er den person, der sikrer flertallet ved denne lejlighed, ved jeg snart ikke, om jeg orker længere. Det er tilsyneladende umuligt at trænge igennem EU-modstandernes, skal vi sige, filter, men jeg kan da ikke forstå, at det ikke gør indtryk på hr. Keld Albrechtsen, at lande, som han ellers normalt, har jeg fornemmelsen af, har solidariseret sig meget med, Nicaragua, Costa Rica osv., efter de oplysninger om deres økonomi, vi desværre har, vil blive ødelagt. Så kan man jo selvfølgelig godt sætte spørgsmålstegn ved, hvad de, der repræsenterer de pågældende lande, siger, men dér er jeg altså så naiv, at det vil jeg tillade mig at henholde mig til.

Endelig vil jeg bare sige til hr. Kim Behnke, at han åbenbart fuldstændig har misforstået situationen fra før, man indførte det her, for da var der altså ikke fri handel for bananer.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Til hr. Kim Behnke: Jeg kan se mange alternativer. SF har netop fremsat forslag om at ændre EU's bananpolitik af hensyn til miljø og af hensyn til bananarbejderne, og så vil jeg sige – men det kommer jeg tilbage til i mit indlæg, for det kan jeg ikke nå nu – at jeg også kan se ændringer i licenssystemet.

Så vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: Det, der forundrer mig her, er, at hr. Keld Albrechtsen ikke kan se en modsætning mellem SF's forslag, der hedder, at man skal arbejde for en særlig EU-kvote for import af bæredygtigt dyrkede bananer, og så det forslag, som hr. Keld Albrechtsen selv har fremsat om afskaffelse af EU's banankvoter. Det forekommer mig altså, at hr. Keld Albrechtsen har spændt sig selv for en vogn, hvor han trækker i begge retninger, og så kommer man som bekendt ingen vegne. Det værste er jo, at han har allieret sig med nogle, nemlig de borgerlige partier her, der går ud fra det at støtte de store multinationale selskaber.

Det sidste hjertesuk er over at høre hr. Kim Behnke, hr. Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen tale så sødt og charmerende om kapitalismen: »Åh, vi skal bare have valgmuligheder og kunne gå ned i brugsen og få en lille økologisk banan.« Ved de da ingenting om kapitalismen inden for bananregimet? Det er simpelt hen ikke muligt, for de har monopoliseret ikke bare pro-

duktionen, men også handelen ude i afsætningsleddene. Det er jo det, der er realiteterne, det er den virkelighed, vi kæmper imod, og det er derfor, at hr. Keld Albrechtsen, hvis han skal leve op til det, han siger, faktisk har allieret sig med de forkerte.

Jeg håber, vi i løbet af udvalgsarbejdet kan få det dokumenteret, så det bliver svært, måske ikke for hr. Keld Albrechtsen, men for en pæn del af de andre i Enhedslisten, at støtte den linje, som hr. Keld Albrechtsen er slået ind på.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er ærgerligt, at hr. Steen Gade og regeringspartierne repræsentanter snakker sig mere og mere væk fra en fornuftig fælles holdning, som vi kunne nå frem til, hvis vi talte ordentlig sammen om disse ting, og i stedet for slynger om sig med skældsord først og fremmest rettet mod Enhedslisten.

Vi har sagt, at SF's forslag er en lappeordning inden for et licenssystem, som vi har ringe tro på kan gennemføres og ringe tro på vil flytte ret meget, men som vi støtter, fordi Enhedslisten nu engang har det sådan, at vi støtter selv den mindste forbedring, selv om der skal næsten en lup til at få øje på den.

Men det løser ikke problemet, fordi et kvotesystem til bæredygtige bananer inden for det nuværende licenssystems rammer altså ikke reelt vil give en åbning for bæredygtige bananer, og derfor er der ingen modsætning i, vil jeg sige til hr. Steen Gade, samtidig at kræve, at vi får direkte adgang til det danske marked for bæredygtige bananer f.eks. fra Nicaragua.

Jeg kan oplyse hr. Jacob Buksti om, når vi nu taler om licenssystemet og virkningerne af licenssystemet, som hr. Jacob Buksti selv er imod, og som hr. Steen Gade også indrømmede at han var imod, at i 1994 strejkede bananarbejderne hos det britiske selskab Geest i Costa Rica. Man havde fyret 250 af de 450 ansatte, mens de tilbageblevne fik reduceret deres løn med en tredjedel. Man havde så i øvrigt tilkaldt politiet, som dræbte en del af arbejderne under en blokade, som arbejderne havde lavet. Hvorfor kan Geest føre sig sådan fremovre i Mellemerika? Det kan de, fordi man har udstyret dem med de licenser og givet dem et monopol. Det er derfor, de store multinationale bananconcerner kan mishandle arbejderne sådan, som det finder sted i Latinamerika. Det vil vi ikke finde os i, vil jeg sige til hr. Jacob Buksti.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Til hr. Jacob Buksti: Det er da en fornøjelse at bringe regeringen i mindretal, men det kunne regeringen have undgået, for det er jo ikke sådan, at vi ikke har diskuteret denne sag mange gange i Folketingets Europaudvalg. Regeringen kan ikke have været usikker på, hvor Venstre, Fremskridtspartiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti har befundet sig. Vi har givet mange gode råd til landbrugsministeren, men regeringen har fremturet. Derfor er der ikke anden vej, end at vi er nødt til herved i Folketingssalen at vise, at det er en forkert politik, regeringen fører, og at der er et flertal i Folketinget, der er imod den.

Må jeg så sige, at det er interessant, når det brev til formanden for Europaudvalget fra ambassadøren i Bruxelles bliver læst op. Jeg husker, at vi også havde en deputation fra de pågældende lande, hvor de netop kom her til Folketingets Europaudvalg for at beklage sig over det system, man havde gennemført i EU.

Jeg tror også, når vi har diskussionen her om udviklingslandene, at man blander tingene sammen. Jeg tror ikke, man kan blande bananerne fra Sydamerika med bananerne fra udviklingslandene. Jeg tror, at det, der virkelig rammer udviklingslandene, er, at man i det nuværende bananregime holder en kunstig bananproduktion oppe i EU-landene ved at støtte den voldsomt. Man bruger nogle af de toldindtægter, man får, til at støtte en egenproduktion i EU, som ligger i direkte konkurrence med de bananer, der produceres i udviklingslandene, og det er altså også et af problemerne her.

Når regeringen nu bliver pålagt at føre denne politik i EU, må vi jo håbe på, at vi på et tidspunkt kan få etableret et flertal, der kan fjerne dette system, så vi igen kan få, hvad vi kan kalde normale forhold på bananmarkedet.

Bertel Haarder (V):

Til gengæld for, at jeg nu har siddet i mere end en halv time og hørt på korte bemærkninger, vil jeg gerne have lov at stille et forslag til Præsidiets om, at man skaffer en kopi af denne debat, læser den godt igennem og overvejer at begrænse korte bemærkninger til 30 sekunder, for det ligner ikke noget, at hele debatten gennemføres på korte bemærkninger før ordfører nr. 2.

Undskyld, jeg siger det!

Jeg ved, at man ikke må diskutere med formanden, men det har jeg heller ikke gjort. Jeg har bare fremsat et synspunkt, der har lejret sig hos mig, mens jeg har siddet dér pænt i lovformelig orden og efter den tur, hvori vi taler, og ventet på, at samtlige andre ordførere har fyret det hele af i løbet af to, tre korte bemærkninger, som ikke har en pind med korte bemærkninger at gøre, men som hver især er alt for lange og tilmed drævende og kedsommelige.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Vi skal tilbage til bananerne, hr. ordfører.

Bertel Haarder (V):

Undskyld! Ja.

Jeg synes, det er dumt, at landbrugsministeren og den socialdemokratiske ordfører her i dag ligefrem argumenterer for den eksisterende banankvoteordning. Det synes jeg er dumt, for man kan komme med så mange andre argumenter. Man kan sige, at det var et led i en større sammenhæng, og i situationen var det det bedst opnåelige, og der er jo ingen ende på, hvad argumenter man kan komme med. Men det, som vi her hører, nemlig at det i virkeligheden er en god ordning, synes jeg er svært at forstå.

Landbrugsministeren har ret i det, han sagde under fiskekvotedebatten, som lige blev afsluttet for tre kvarter siden. Da sagde han: »én ting er at arbejde for noget, noget andet er at få flertal.« Helt enig. Det gælder også i denne sag, og Folketingets Europaudvalg vil naturligvis have forståelse for, hvis landbrugsministeren nu ikke har fysisk mulighed for at opfylde alle de ønsker, som udvalgets flertal måtte have.

Men vi vil have lov til at minde om, at i denne sag drejer det sig altså om den nuværende regeringens handling i januar 1993, hvor vi oprindeligt var imod kvoterne, men derefter svingede rundt og var for dem. Derfor ligger der altså et tungt ansvar på regeringen for dette. Vi andre skal nok lade være med at være urimelige, vi skal nok lade være med at forlange, at landbrugsministeren skal skade danske interesser, men hvis han vil løses fra det bånd, som Folketingets flertal her giver ham, må han altså komme med en langt bedre forklaring end den, han er kommet med i dag. Det er den politiske situation.

Kvoterne er utålelige. De fordyrer, og de diskriminerer nogle fattige lande. De forvrider, og de har absolut ikke haft den virkning, som de var tiltænkt. Man kan altid diskutere, hvad

alternativet havde været, det ved jeg godt, men det ændrer ikke ved, at den eksisterende tilstand er utålelig. Den er uliberal, den forvrider markedsökonomien, den skader forbrugerne, så de får dyrere og dårligere produkter, og den hjælper ikke dem, som det var hensigten at hjælpe. Det må ændres.

Jeg vil bede landbrugsministeren om at ændre sin første tale, som gik ud på at forsvare ordningen, til et meget mere praktisk synspunkt gående ud på, at nu har vi den ordning, vi har, at den bliver svær at ændre, men at det sandelig heller ikke er med regeringens gode vilje, at vi har det så u hensigtsmæssigt, som vi har det på dette punkt.

Det vil jeg råde landbrugsministeren til og så i øvrigt takke ham for, at han allerede har lovet at arbejde for forenklinger, liberalisering og for udvidelse af importkvoten for de sydamerikanske lande. Det synes jeg alt sammen er godt; men så skal han heller ikke samtidig argumentere for de gældende tilstande, som efter Venstres mening er uacceptable.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Det er korrekt, at det er lidt tid siden, jeg var heroppe første gang med et indlæg, og derfor tror jeg også, at jeg i forlængelse af hr. Bertel Haarders indlæg bliver nødt til endnu en gang at præcisere, at jeg ikke har argumenteret for den nuværende ordning. Jeg brugte en hel del tid på at forklare, hvorfor den var der, og hvilke internationale forpligtelser ifølge Lomékonventionen og andre ting som dette Folketing har påtaget sig.

Udgangspunktet for det her var jo, at vi også skulle have en indre markedsordning for bananer, og der var meget store forskelle på den situation, der var i Frankrig og andre middelhavslande, i Tyskland og i Danmark. Der skulle dengang findes en eller anden løsning, som var holdbar, så der også var et indre marked for bananer.

Danmark har faktisk – i hvert fald i den tid jeg har været minister, og det kan jeg da påtage mig ansvaret for – brugt megen kraft og energi på eksempelvis at få gjort noget ved licenssystemet, det forhold, at Danmark har få licenser, altså at få udvidet antallet af licenser for dermed at undgå kapitaliseringen. Det var en af de ting, som jeg pegede på som en realistisk mulighed for at ændre den nuværende ordning.

Det kan godt ske, at det er et ønske om at bringe regeringen i mindretal, der driver nogle af kræfterne bag beslutningsforslaget. Det er sagt her fra talerstolen, og det har jeg forstået, men det må ikke forhindre, at vi tilrettelægger en politik, som også tager udgangspunkt i, hvad der er realistisk at komme til at arbejde for i EU-sammenhæng.

Vi har altså en ordning, som gælder frem til udgangen af 2001, som kun kan ændres med enstemmighed. Det betyder, at hvis man binder regeringen til en bestemt meget konsekvent politik, som man ved der ikke kan skabes flertal for, vil vi heller ikke kunne få de forbedringer, der var mulighed for at få undervejs. Jeg beder dem, som ikke udelukkende er drevet af ønsket om at tilføje regeringen et nederlag, men også ønsker reelt at få forbedringer og ændringer i bananordningen, om, at de overvejer det og ikke kun lader lysten til et nederlag for regeringen være hovedelementet. Det er hverken forbrugernes eller nogen andres ærinde, man så går.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg skal også, ligesom landbrugsministeren lige har gjort, bare understrege, at jeg ikke mener, at jeg har talt om den eksisterende ordning som en god ordning.

Jeg har ligesom landbrugsministeren forsøgt at understrege, hvorfor vi har den ordning, vi har, og så har jeg faktisk i min ordførertale understreget, at der var en række uheldige elementer i den, bl.a. med handel af licenser, og at man derfor løbende burde diskutere den politik, og det er faktisk også det, den nuværende regering har gjort. Det er det, jeg har understreget.

Det, som jeg bare har anket over, er, at forslagsstillerne tilsyneladende ikke gør sig konsekvenserne af deres forslag klart. Det er det, som har været min pointe.

Så vil jeg gerne bare sådan til Venstres ordførers oplysning gøre Venstres ordfører opmærksom på, at da Europaudvalget den 5. februar 1993 gav regeringen mandat i dette spørgsmål, var Venstre en del af regeringens mandat.

Så er der mere konsekvens i hr. Kent Kirks og De Konservatives holdning, for den har været klar hele vejen igennem – det har ingen af os været i tvivl om – mens Venstres altså har svinget. Men det kan være, at det er, fordi vi plejer at vide, hvor vi har Venstre, som man siger.

Og så vil jeg spørge Venstres ordfører, om Venstres ordfører har tænkt over, hvad der vil

ske, hvis EU's landbrugskommissær finder på at kæde banansagen sammen med prispakken. Det er jo sådan, at der dér foreligger ændringer, og vi ved jo alle sammen, at disse ændringer er meget vanskelige at gennemføre. Så der kan blive lagt op til en rigtig EU-rævekage her.

Men er konsekvensen af det her forslag, at den danske regering i så fald skal stemme imod prispakken, og har man gjort sig konsekvenserne for dansk landbrug klart? Det synes jeg det kunne være ganske interessant at høre Venstres ordførers holdning til.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Efter at hr. Bertel Haarder i korrekt afdæmpede vendinger bad ministeren gå på talerstolen og forholde sig til den kendsgerning, at der altså i denne sag er tale om et flertal i Folketinget, der giver ministeren et opdrag, og jeg så, at ministeren havde markeret, var min forventning faktisk, at ministeren ville gå på talerstolen og sige: Fair nok, der er 90 mandater i Folketinget, der giver mig et opdrag, nemlig på ministerrådsmøderne at gøre alt, hvad jeg kan, for at få disse udelige kvoter ophævet.

Men hvad gør ministeren? Ministeren går herop og siger: Jamen det kan jo kun ændres ved enstemmighed, osv. osv.!

Det kræver nu engang, at der er ét land, der starter med at sætte det på dagsordenen, det kræver, at der er ét land, der tør tage det første skridt, og al den stund det var en socialdemokratisk ledet regering, der havde ansvaret for, at den misere overhovedet opstod, og Danmark jo var formandsland og man tænkte: Uha, vi kan ikke være det bekendt, og hvad vil de andre ikke tænke osv.? – og hvad der ellers dengang blev brugt af usaglige argumenter for at indføre en elendig kvoteordning, har Danmark og den danske landbrugsminister en forpligtelse til at være de første, der tager et skridt for at få det her ophævet.

Derfor må mit spørgsmål til landbrugsministeren og regeringen være: Skal vi se tavlen heroppe lyse med 90 stemmer for det her forslag, før det går op for ministeren, at der altså er et flertal for det i Folketinget, og at man ikke med sniksnak og citater fra mellemamerikanske politikere osv. kan få overbevist flertallet om, at vi skal fravige forslaget? Vi har fremsat det, fordi vi er enige om, at sådan skal det være.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, en enkelt humoristisk bemærkning fra hr. Jacob Haugaard har givet anledning til misforståelser hos regeringspartierne ordførere, i hvert fald hos hr. Jacob Buksti.

Det var således, at jeg den 20. marts sendte landbrugsministeren et brev, hvori jeg stillede forslag om, at man fra regeringens side går ind i overvejelser om at sikre, at der uden noget som helst licenssystem eller kvotesystem bliver fri adgang for bæredygtige bananer til det danske marked, og at man også går ind i en diskussion om, hvorvidt den danske miljøbistand kan bruges til at omlægge produktionen, således at f.eks. andelsforeninger af bananproducenter i Afrika eller Latinamerika kan få en produktion af bæredygtige bananer på benene og få adgang til at eksportere disse bananer til Danmark.

Så der ligger jo massevis af ideer, som regeringen kunne have taget udgangspunkt i, når den skulle forberede denne debat. Det var derfor, jeg sendte det brev den 20. marts, og det var sandelig ikke noget forsøg på at bringe regeringen i mindretal; det var tværtimod et forsøg på at opnå en konstruktiv dialog med regeringen, således at vi sammen med regeringen kunne få et flertal i Folketinget, der kunne bevirke, at det, man så fremlægger i EU, vil blive så meget desto mere effektivt. Det var sigtet.

Hr. Kent Kirk nævnte det også, og hr. Kent Kirk gav i sit indlæg tilsagn om – det burde hr. Jacob Buksti jo også bemærke – at man ville sætte sig ned og finde frem til et godt dansk udspil, og det har vi faktisk bedt om i Europaudvalget den ene gang efter den anden, men regeringen har bare lænet sig tilbage med arme over kors og intet foretaget sig, og det er derfor, vi har denne debat, og det er derfor, den har det forløb, som den har i dag. Det har ikke manglet på opfordringer.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Jeg skulle hilse fra fru Charlotte Antonsen og sige, at hendes markering ved det pågældende møde i Europaudvalget var negativ, og det har hun bekræftet ved adskillige samråd, der har været siden, men det er sådan set mindre vigtigt.

Jeg har ikke her fremsat store fordømmelser på Venstres vegne; jeg har blot sammen med et flertal i Folketinget konstateret, at disse kvoter har været yderst uheldige. Og jeg synes, rege-

ringen og Socialdemokratiet skal holde op med at argumentere for dem. De skal i stedet arbejde for, at de bliver afskaffet.

Så har landbrugsministeren i øvrigt fred til at tilrettelægge sin forhandlingsstrategi, men denne strategi skal naturligvis tage hensyn til Danmarks egne interesser, hvis sagen kædes sammen med det kommende prisforlig – naturligvis. Der står intet andet i forslaget; der står kun, at landbrugsministeren skal arbejde for kvoterens afskaffelse. Men deri ligger altså, at han skal holde op med at argumentere for dem. Han skal gøre, hvad han kan for, at de bliver afskaffet, men naturligvis ikke se væk fra berettigede danske interesser, hvis sagen kædes sammen med alt muligt andet.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Nu får vi at vide både af landbrugsministeren og af hr. Jacob Buksti, at Socialdemokratiet ikke bryder sig om ordningen. Men man kunne altså godt lide ordningen i januar eller februar 1993, hvor vi advarede imod den og sagde: Det her går galt; det er en helt forkert politik at indføre i EU.

Dengang var vi jo ikke afvisende over for, at man kunne finde en anden form for politik, men vi kunne se, at det, man foreslog, var den forkerte politik. Men når vi så kaldte landbrugsministeren og udenrigsministeren i samråd, oplevede vi jo nærmest, at vi blev fremstillet, som om vi var imod udviklingslandene, og jeg ved ikke hvad.

Nu har vi så konsekvenserne af politikken, idet den har vist sig ikke at have hjulpet udviklingslandene, og så må det altså også være det rigtige tidspunkt at sige: Nu sadler vi om, nu går vi imod denne ordning, nu arbejder vi på at få den skiftet ud.

Og så vil jeg gerne advare hr. Buksti imod ligesom at sige: Jamen hvis det er sådan, at man ikke sluger alt, hvad der kommer fra Bruxelles, kan det skade vores landbrugsinteresser i forbindelse med prispakkeforhandlingerne. Det synes jeg er meget farligt for hele EU-debatten. Jeg synes, det er overordentlig farligt. Hvis vi fra dansk side har en principiel holdning til, hvordan en ordning skal fungere i EU, så skal vi også forfægte den, og så skal vi afvise det, hvis der er nogle, der forsøger at kæde den slags ting sammen.

Derfor må jeg på det kraftigste advare imod det, som hr. Buksti sagde her fra Folketingets

talerstol: at det nærmest er underforstået, at sluger vi ikke alt, kan vi ikke få tilstrækkelig høje flæskepriser.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg kan forstå, at strategien fra regeringens og regeringspartierne side nu er at komme med en række sure opstød over at skulle konstatere, at regeringen i denne sag kommer i mindretal, men jeg synes alligevel, sagen også giver anledning til en lidt principiel diskussion om forholdet mellem Folketinget og Europaudvalget, for denne sag er her i Folketingssalen med et flertal bag sig, fordi regeringen ikke har villet lytte til de klare signaler, der er kommet fra partiernes repræsentanter i Europaudvalget.

Havde regeringen set sig i stand til i Europaudvalget at være lidt imødekommende over for den holdning, der i den sidste tid har været i Europaudvalget, når vi har diskuteret den sag, var sagen jo ikke kommet i Folketingssalen.

Men jeg synes egentlig, ministerens sure opstød her for et øjeblik siden meget godt illustrerer, hvorfor det har været nødvendigt at bringe denne sag i salen, og jeg må sige, at jeg så håber, at der i øvrigt kan være et pædagogisk element i det, også i forhold til andre sager, hvor det drejer sig om, at regeringen bliver nødt til at behandle Europaudvalget med respekt og tage det alvorligt.

Ministeren siger, at det jo er farligt, at Danmark bliver lagt fast på en snæver holdning, og betegner det nærmest som en katastrofe, at hvis man vedtager det her beslutningsforslag, kan man slet ikke arbejde for nogle simple forbedringer inden for det nuværende system.

Må jeg erindre om beslutningsforslagets tekst: »Folketinget pålægger regeringen i EU at arbejde for en afskaffelse af EU's banankvoter.«

Hvad sker der, hvis den kommer et forslag fra Bruxelles, som ikke går ud på en fuldstændig afskaffelse, men dog er noget, som regeringen finder er en forbedring? Ja, så kommer regeringen forhåbentlig, bl.a. med det her i baghovedet, til Europaudvalget og spørger Europaudvalget: Skal vi stemme for dette her, som vi mener er en forbedring, eller skal vi ikke?

Hvis beslutningsforslaget indebar, at regeringen ikke kunne forelægge et forslag for Europaudvalget, som man mente var en forbedring af det nuværende regime, hvad ville resultatet eller konsekvensen så være på mange andre områder, i forbindelse med regeringskonferen-

cen og mange andre steder, hvor man diskuterer EU-spørgsmål, og hvor man har en principiel holdning til nogle ting, men derudover arbejder for at komme så langt i retning af den principielle holdning, man har, men ikke altid når hele vejen? Hvad ville konsekvensen så være? Ja, den ville jo være, at Europaudvalget ville være totalt uarbejdsdygtigt, og alene af det følger det, at den måde at stille tingene op på ikke holder, og jeg synes, ministeren skulle holde sig for god til at forsøge at udlægge teksten på den måde.

(Kort bemærkning).

Jens Risgaard Knudsen (S):

Vi har her i Tinget den udskrevne regel, at vi aldrig refererer fra et udvalgsmøde. Jeg synes, det er en meget god regel, og den bør ethvert tingmedlem også være meget optaget af at leve op til bliver overholdt til punkt og prikke. Lad det være sagt i anledning af hr. Bertel Haarders hilsen fra fru Charlotte Antonsen.

Jeg må sige, at når der er tale om Europaudvalget, så har vi jo udvalgets protokol at henholde os til, og jeg tror, at man her for hr. Haarders vedkommende kunne finde frem til en meget god oplysning om fru Antonsens melding på det pågældende udvalgsmøde.

Når nu hr. Haarder tager initiativ til at bringe fru Antonsen ind i dagens forhandling, synes jeg af hensyn til fru Antonsen, at det sker på en aldeles forkert måde og på en måde, som fru Antonsen som medlem af Tinget ikke kan være tjent med, og derfor synes jeg, det må være mest korrekt af mig, som har overværet forhandlingerne, at gøre fru Antonsen den store tjeneste at oplyse her, at fru Antonsen ikke har givet nogen negativ melding. Skal der tales om negativ eller positiv, så var det en positiv melding, der kom fra fru Antonsens side.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Steen Gade har ordet for en kort bemærkning, og så begynder min liste jo at blive lidt lang igen.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg forstod af hr. Kent Kirks indlæg, at det var en principfast melding om, at EU's banankvote skal afskaffes, og at regeringen skal fremføre det synspunkt med styrke.

Derfor var det jo interessant at høre hr. Bertel Haarders indlæg og de senere korte bemærkninger.

Nu vil jeg sjældent beskyldte hr. Bertel Haarder for at have radikale træk, altså træk fra Det Radikale Venstre, men der var alligevel lidt bob bob i det, han sagde, idet det var, som om banankvoterne godt nok skal afskaffes, men hvis det kan skade det danske landbrugs situation, kan det godt være, at vi ikke lige skal fremføre det i den sammenhæng.

Derfor synes jeg, det for sagens skyld bør fremlægges mere klart fra Venstre, om dette »på den ene side og på den anden side« er helt i tråd med, hvilket mandat Venstre har givet i den sag, og hvordan man nu stiller sig her, for nu har man altså lige valgt at satse på, at de skal afskaffes, men hvis det giver os problemer, kan vi alligevel ikke rigtig gøre noget ved det.

Vi må jo have lidt mere klar besked fra Venstres ordfører end den, der er givet indtil nu.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det var jo meget praktisk, at jeg lige havde bedt om ordet, for jeg vil sige til hr. Steen Gade, at Det Radikale Venstre endnu ikke har taget ordet i denne debat, og vi har overhovedet ikke udtalt os, hverken med bob bob eller »på den ene side og på den anden side«. Men jeg tog faktisk ordet for at sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at det ikke kan nytte noget, at man stiller sig herop og skælder regeringspartierne ud for at komme med sure opstød. Så vidt jeg har hørt, er den eneste, der er kommet med sure opstød, hr. Kristian Thulesen Dahl, og så har landbrugsministeren og hr. Jacob Buksti fra Socialdemokratiet holdt deres taler i forbindelse med det her beslutningsforslag, men Det Radikale Venstre har ikke ved sin ordfører udtalt nogen som helst form for vankelmød og er ikke kommet med sure opstød i denne sag.

Jeg venter stille og roligt på, at det bliver min tur i talerrækken.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Lidt inspireret af min gode ven hr. Jens Risgaard Knudsen vil jeg sige, at dette jo er et parlament, og dér er der ikke tid til løs snak, og derfor vil jeg bare oplyse hr. Bertel Haarder om, at jeg i går var nede og slå efter i Europaudvalgets protokol for mødet den 5. februar 1993, og dér vil jeg gerne henvise hr. Bertel Haarder og fru Charlotte Antonsen til at kigge efter, for så vil de konstatere, at den mere diplomatiske udredning, som hr. Jens Risgaard Knudsen lige har

givet, faktisk passer, og at der er tale om en positiv melding fra Venstres side.

Lene Espersen (KF):

Jeg kan jo starte med at berolige Venstres ordfører, hr. Bertel Haarder, med, at der sådan set også er andre ordførere, der har ventet på at komme til i talerrækken med deres ordførertale.

EU's bananpolitik udvider protektionismen. Det er en omkostningstung måde at give bistand på. EU og de favoriserede lande kunne vinde meget ved at ændre politikken fra at give bananhjælp til at give formaliseret udviklingshjælp. Dette er indledningen på Verdensbankens stærkt kritiske rapport med titlen »EU's Bananarama III«, der analyserer effekten af EU's bananpolitik.

Det er tidligere blevet fremhævet, at denne rapport ikke er korrekt, men til det kan jeg kun sige, at det jo er det eneste videnskabelige dokument og et dokument, der i hvert fald fremfører nogle ret klare tal vedrørende EU's bananpolitik, tal, som også er blevet fremført fra denne talerstol. Vi har ikke hørt andre rapporter eller andre tal omtalt, som ikke skulle bekræfte, at det er korrekt, hvad der står i Verdensbankens rapport.

Og realiteterne er, at europæiske forbrugere i dag betaler ca. 10 mia. kr. til denne bananpolitik, men at under en femtedel af dette beløb ender hos de EU-udvalgte producenter. EU's bananregime er med andre ord en bistandspolitik, der medfører, at de europæiske forbrugere betaler 5/2 dollar for hver dollar, de giver i bistand.

Hvis SF og Socialdemokratiet mener, at sådan en form for bistandspolitik er en fornuftig bistandspolitik, vil jeg gerne høre dem bekræfte det.

Men det, at de europæiske forbrugere betaler fem gange det beløb, der overhovedet går videre til de enkelte ulande, mener jeg sådan set er et grotesk eksempel på, at bananregimet overhovedet ikke fungerer. Det er derfor en ualmindelig ineffektiv og uøkonomisk bistandspolitik. Faktisk kan man jo tale om, at EU's forbrugere for øjeblikket ganske uden grund, men med den danske regerings velsignelse betaler en slags bananskat.

Og lad mig slå det fast med det samme: Det Konservative Folkeparti har fra starten af denne groteske banansag på det stærkeste kæmpet imod EU's nye bananregime. Det er en ringe trøst at vide, at vi fik ret, og at de advarsler og skræksscenarier om bananregimet, som Det

Konservative Folkeparti fremførte på Europa-udvalgsrådet, nu er blevet overgået i virkelighedens verden, først og fremmest for en lang række bananproducerende lande.

Det var en uklog beslutning, den daværende landbrugsminister traf, da man valgte at lade Danmark være den berømte tunge på vægtskålen. For Danmark var tungen på vægtskålen. Danmark kunne faktisk have forhindret EU's politik på det her område.

Det er endnu mere beklageligt, at regeringen, selv efter at de nøgne facts anskueliggør den håbløse EU-politik på området, stædigt holder fast i en tåbelig og omkostningstung beslutning. Kendsgeringerne er jo, at de bananproducenter, som man som udgangspunkt ville hjælpe, på det nærmeste oplever en slags status quo, og at de øvrige bananproducenter bliver urimeligt ramt af denne tåbelige politik med alt, hvad den medfører af sociale og arbejdsmæssige problemer for de lande, der vel at mærke i forvejen er dårligt stillet velfærdsmæssigt.

EU har med andre ord stillet nogle af AVS-landene dårligere end før, hvilket er grotesk, når man netop brugte det, at man ville hjælpe de fattige lande, som undskyldning for den uigen-nemtænkte politik.

De eneste, der tjener penge på sagen, er importørerne i EU. De tjener til gengæld et tocifret milliardbeløb.

Det er komplet uforståeligt, hvorfor den danske regering ønsker at give bananimportører i EU en ekstra monopolindtægt af en sådan størrelsesorden, når det er forbrugere i EU, der kommer til at betale gildet, og de fattige bananproducerende lande, der bliver taberne.

Det Konservative Folkeparti støtter derfor fuldt ud det fremsatte beslutningsforslag og opfordrer regeringen til at lade fornuften råde.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det var da rart at høre den konservative ordfører tage hensyn til forbrugernes holdning til bananerne og til priserne og til den »bananskat«, som der blev talt om.

Ved en hastig gennemgang af et par supermarkeder i formiddags har jeg konstateret, at bananer i Danmark – i hvert fald i København – koster under 2 kr. for en stor, flot banan. Og det er ikke til at opdrive små, sorte, plettede bananer. De er alle sammen utrolig flotte.

En banan koster altså under 2 kr., og jeg kan ikke forestille mig, at den pris kan afholde

nogen danske familier – hvad enten det er børnefamilier, pensionistfamilier eller andre familier – fra at have alt det forbrug af bananer, de overhovedet kan forestille sig.

Jeg kan altså ikke forestille mig, at det kan afholde nogen fra at købe bananer, men jeg vil da gerne stille fru Lene Espersen følgende spørgsmål:

Hvad vil prisen på en banan falde til, hvis »bananskatten« fjernes og man ophæver banan-kvoterne og går over til et andet system? Vi har stadig væk ikke hørt om, hvad det skal bestå i, men altså et andet system end det nuværende. Jeg vil gerne vide, hvad forbrugerne kan vente sig af prisfald på bananer, sådan at prisen på det her forbrugsgode, som altså koster under 2 kr. pr. styk, kan komme længere ned. Må vi høre? Forbrugerne venter spændt.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne med det samme svare De Radikales ordfører, fru Elisabeth Arnold, på det spørgsmål, for det er jo simpel hovedregning:

Hvis det er sådan, at forbrugerne i dag betaler 5 kr. for et eller andet, som egentlig kun er 1 kr. værd, betyder det jo altså, når hele ordningen her koster 10 mia. kr., at de faktisk betaler 8 mia. kr. for meget for det her bananregime, og det betyder sådan set, at europæiske forbrugere kunne få bananerne 8 mia. kr. billigere, hvis det var sådan, at man fjernede bananregimet og faktisk kun gav pengene via bistandspolitikken på det her område. Så det er sådan set det regnestykke.

Og jeg vil altså igen henvise til, at det faktisk er i Verdensbankens rapport, man kan læse alle de her tal, og spørge både hr. Jacob Buksti og fru Elisabeth Arnold, om de har andre tal, som ville kunne bekræfte, at prisen på bananer lige pludselig skulle begynde at stige, eller at der skulle ske andre mærkværdige ting, hvis det var sådan, at man afskaffede det her bananregime.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Lene Espersen slap for let om ved det.

Tror fru Lene Espersen virkelig for alvor, at et nyt bananregime vil bestå i, at bananproducenterne kommer direkte til de danske supermarkeder og afleverer bananerne dér, og at der overhovedet ikke bliver nogen mellemhandlere, hverken i producentlandet eller på vejen hertil, eller nogen transportomkostninger eller noget

som helst andet? Tror fru Lene Espersen virkelig i sin vildeste fantasi, at det vil være fuldstændig renset for mellemhandleromkostninger?

Jeg kan minde fru Lene Espersen om, at hun jo altså også er fiskeriordfører, og vi ved jo alle sammen godt, hvor meget en fisk stiger i pris, fra den bliver hevet op af vandet, og til den lander på supermarkedets køledisk.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige til fru Elisabeth Arnold, at det, der er hensigten fra Enhedslistens side med det her forslag, ikke nødvendigvis er, at vi skal have billigere bananer i Danmark – det er det ikke, og det har vi ikke krævet – men at de midler, som vi bruger, det, vi betaler for bananerne, ikke skal gå som profitter til de fem store bananmonopoler, men, hvis vi skal betale de penge, gå til ulandene.

Det var også det, hr. Kent Kirk nævnte: Vi vil ikke aflevere dem til de selskaber, som er mellemhandlere.

Og det, som jo også er problemet, er, at økologiske bananer holdes ude fra markedet i dag; så hvis jeg gik over i Irma, ville jeg sandsynligvis ikke kunne købe én eneste økologisk banan.

Det er det, vi peger på, og det kan vi ikke garantere vil blive til lavere priser.

Den økologiske kaffe, der importeres til Danmark, og som vi da heldigvis stadig væk på trods af alle EU-regler har lov til at importere, er da dyrere end den industrielt producerede kaffe, og sådan vil det sandsynligvis også være med bæredygtige bananer.

Så fru Elisabeth Arnold skal ikke forsøge på at skyde os i skoene, at det er et simpelt ønske om bare at få billige bananer, der er motivationen for, at vi har fremsat det her forslag. Det, vi ønsker, er anstændighed i forhold til ulandene, og at der bliver mulighed for, at danske forbrugere også kan købe økologiske bananer. Så skal man ikke forsøge på at sprede det indtryk, at det bare er af hensyn til vores egen pengepung, vi har rejst denne debat!

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er da fuldstændig klar over, at det ikke er fælles motiver, der driver de partier, der står bag dette her beslutningsforslag. Det er da for længst klart, at hr. Keld Albrechtsen har ét formål og fru Lene Espersen et andet formål. Og hr. Jacob Haugaard sagde allerede meget tidligt

helt tydeligt, at selve fornøjelsen ved at bringe regeringen i mindretal var et særligt incitament for ham.

Så vi ved da udmærket, at der ikke er andet, der binder disse partier sammen, end at bringe regeringen i mindretal. Det er da også et udmærket formål, og det må de jo selv om, og det er da et formål, der kan have en vis underholdningsværdi, men der er altså ikke noget andet, der binder partierne sammen, end det ene formål. Det ved vi da godt.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg skal nøjes med at komme med en ganske kort bemærkning og bekræfte over for fru Elisabeth Arnold, at jeg faktisk tror, at prisen falder, hvis man fjerner en monopolsituation og erstatter den med fri markedsøkonomi.

Steen Gade (SF):

Da SF i sin tid støttede daværende landbrugsminister Bjørn Westh's forslag til bananordning, var det et afgørende argument for SF, at en fælles EU-ordning skulle udformes således, at den kunne være til fordel for de fattigste af de bananproducerende lande. Og det lå på det tidspunkt klart for os, at et totalt frit marked kun ville være til fordel for de kæmpestore, først og fremmest amerikanske, multinationale koncerner, og at producenterne af de små bananer i Caraibien og i Afrika ville blive tabere, idet de, indtil den fælles EU-ordning blev vedtaget, havde haft en sikker afsætning i nogle EU-lande, dog ikke i Danmark. Det er virkeligheden.

Disse overordnede synspunkter er stadig SF's, og det er også på den baggrund, SF har fremsat forslag om at ændre bananordningen. Det er det, der er pointen. Og jeg er utrolig glad for, at et flertal har tilkendegivet, at man ønsker at ændre bananordningen, fordi den ikke er tilfredsstillende. Det var regeringspartierne og Enhedslisten, der støttede SF's forslag, medens de borgerlige, de, der går ind for det totalt frie marked, var frysende imod det.

Den eksisterende ordning har altså ikke været tilfredsstillende, og det er afgørende for SF, at vi får en bedre ordning. Men dér, hvor hr. Keld Albrechtsen efter vores opfattelse tager grundlæggende fejl – og jeg vil gerne vide, hvordan hr. Keld Albrechtsen kan argumentere for sit synspunkt – er, at det vil være en forbedring at afskaffe EU's banankvoter.

De fattigste lande har selv henvendt sig til os og sagt, at de frygter det og mener, at det vil betyde en forringelse for de fattigste lande, og at det *ikke* vil sikre, at der bliver solgt bæredygtige bananer på markedet, for markedet er monopoliseret.

Derimod vil SF's forslag sikre, at der kommer bæredygtige bananer på markedet. Og lidt forsigtigt sagt er det naivt at tro, at bare fordi man åbner markedet, får man bæredygtige bananer. Det gør man ikke, og det plejer heller ikke at lige i Enhedslistens analyse af kapitalisme, at det er sådan, at bare man giver konkurrencen totalt fri, klarer de svageste sig – det er så en ros til Enhedslisten – og det plejer ikke at være Enhedslistens melding, men det er det altså blevet i banansagen.

Og så vil jeg sige, at det, der forvirrer debatten her lidt, er ulemperne ved licenssystemet. Der har været talt om flere forskellige ting, men jeg vil så slutte af med at tale om det, som forslagsstillerne har anført, for jeg er helt enig i, at ulemperne er der, og jeg synes, det er utåleligt, at der er så store mellemhandleravancer, som der er.

Det synes jeg Danmark skal arbejde for at for ændret, og det kan gøres ved at gennemføre, at Danmark arbejder for SF's forslag og i øvrigt arbejder for at få ændret licenssystemet, f.eks. ved, at man udvider kvoterne drastisk. Så kombinerer vi to ting, som gør, at mellemhandlerne ikke tjener på det, således som de gør i dag.

Det er et bud i forlængelse af det, SF har foreslået, og af de meldinger, jeg har hørt ministeren fremkomme med i Europaudvalget. Med det er jo en fremadrettet linje, som fører til, at vi både løser problemet med mellemhandlerne – de skal nemlig kules ligesom andre spekulanter og folk, der udnytter skattesystemet – og får satset på en miljø- og lønmodtagervenlig produktion.

Min sidste bemærkning er lidt af en appel til hr. Jacob Haugaard, som har den udslagsgivende stemme: Hvis motivet for tilslutningen til forslaget er, at hr. Jacob Haugaard ikke synes, der er nogle, som skal tjene så mange ublu penge på licenserne – og det tror jeg det er – forstår jeg ham, og så synes jeg, regeringen skal komme det synspunkt i møde og tilslutte sig et synspunkt i retning af det, jeg kommer med her. Og så synes jeg, hr. Jacob Haugaard, som jo har sagt, at det her er lidt for sjov og en advarsel til regeringen med en piberenser – som jeg hørte i gangen – også skulle tilkendegive her ved førstebehandling, at det er en konstruktiv vej, vi

skal gå fremover, men ikke en vej, som kun er til fordel for de store.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

I forlængelse af hr. Steen Gades ordførertale vil jeg gerne give et klart tilsagn om en nøje gennemgang af licenssystemet under udvalgsarbejdet og en gennemgang af de muligheder, jeg ser for at forbedre den nuværende ordning. Det tror jeg kunne være meget nyttigt.

Set i forhold til det første indlæg, jeg havde om de forpligtelser, vi har, og de konstaterbare politiske muligheder, der eksisterer i EU på nuværende tidspunkt, tror jeg i forlængelse af hr. Steen Gades indlæg, det netop kunne være meget nyttigt, at vi i udvalgsarbejdet brugte lidt tid på at undersøge, hvilke muligheder der er for at forbedre det nuværende system. Ingen ønsker selvfølgelig, at der er nogen, som skal tjene de summer, der har været nævnt, på licenser og på de systemer, der har været nævnt. Det er uhensigtsmæssigt, og i øvrigt har regeringen, jeg ved ikke hvor mange gange, søgt mandat her i Folketinget til at få lavet om på EU-systemet.

Jeg ved ikke, hvor mange gange jeg personlig har søgt at få mandat til det. Men det har været mange, og den linje ønsker jeg helt klart at fortsætte, og det tror jeg vi kunne bruge lidt tid på at undersøge i udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Steen Gade tager fejl. Det er ikke hr. Jacob Haugaards stemme, der er afgørende. Det er min, eller også er det hr. Bertel Haarders eller hr. Kent Kirks. Der er altså et flertal på 90 mandater, og hvert eneste af de 90 mandater er selvfølgelig afgørende.

Men tilbage til et andet punkt i hr. Steen Gades indlæg, nemlig SF's forslag om, at man bare skal have nogle flere licenser på nogle andre betingelser. De licenser, der er fordelt i dag, er fordelt efter rene politiske studehandler og korridoraftaler, og medmindre man laver det sådan, at enhver, der søger licens, får den – at man altså har et uendeligt antal licenser – vil det være sådan, at så længe, der er et begrænset antal licenser, vil der være kamp om at få de licenser, og den kamp udkæmpes ikke på fair vis. Det er korridoraftaler, det er politiske underhåndsftaler, der styrer tildelingen af de licenser, og når man har en mangelvare, fungerer markedet.

Jeg ved godt, at SF har svært ved at forstå markedsøkonomien, men når der er mangel på en vare eller et element – i dette tilfælde licenser – stiger prisen, og så bliver det mere eftertragtet at få de licenser. Og derfor vil der stadig være nogle, der tjener urimelig mange penge, bare fordi man rent politisk har bestemt, at der skal være en begrænsning. Så SF's ønske om at gavne forbrugerne og gavne bananplukkerne i Nicaragua, og hvem det nu ellers kan være, kan kun opfyldes, hvis man helt afskaffer det system, hvor det bliver aftalt i korridorerne i EU-systemet, hvem af de gode venner der skal have licenser – selvfølgelig medmindre man laver det sådan, at der er et uendeligt antal licenser, altså et helt frit marked.

Så hvis SF ønsker at opnå de ting, hr. Steen Gade har argumenteret for i sin ordførertale, burde konklusionen være, at SF tilslutter sig det foreliggende forslag, og dermed er der mange flere end 90 mandater bag forslaget.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Steen Gade forsøger at gøre Enhedslisten til liberalister, men det skal nu ikke lykkes ham. Fordi man kritiserer et bureaukratisk og centralistisk EU-system, som går ud på at give en lille håndfuld store multinationale selskaber monopol på verdenshandelen og det meste af produktionen af bananer, bliver man altså ikke liberalist. Men det er en lang diskussion, og jeg skal ikke gå videre med den her.

Jeg skal til gengæld konstatere, at hr. Steen Gade nu begynder at åbne vejen for en regulær diskussion. Jeg ved ikke, om jeg hørte rigtigt, altså om hr. Steen Gade var på vej til at gå ind i en diskussion om en faktisk afvikling af dette licenssystem, men hvis det er rigtigt, bliver der bevægelse i tingene nu.

Ministeren var fremme med en tanke om, at man kunne udstede nogle flere licenser, men jeg tror, hr. Kim Behnke har ret i, at en smule flere licenser kun vil gøre ondt værre. Det betyder bare, at de selskaber, som får licenserne, kan lave en endnu mere omfattende handel med disse licenser, og i virkeligheden er det, der sker i øjeblikket, jo dybt umoralsk. EU udleverer disse licenser til de firmaer, der i forvejen har kontrollen med bananhandelen, og de går så ud og sælger licenserne til nogle andre. Det svarer til, at EU ville uddele værdipapirer til nogle selskaber, som i forvejen har nogle privilegier. Det er faktisk et helt uhørt system, som hverken

moralsk, politisk eller retfærdighedsvis på nogen måde kan forsvares, og jeg tror altså, man skal tænke sig godt om, før man foreslår at give disse selskaber nogle flere licenser, som de kan gå ud og handle med. Jeg tror ikke, det er fornuftigt.

Så kunne man jo, som hr. Kim Behnke siger, bestemme – men det ville være en lidt absurd ordning, og jeg tror heller ikke, hr. Kim Behnke nævnte det som andet end en illustration af absurditeten i licenssystemet – at alle kunne hente en licens. Men det er jo det samme, som vi foreslår i beslutningsforslaget, nemlig at afskaffe dette system. Men jeg håber, hr. Gades bemærkninger er udtryk for, at man i SF og regeringspartierne er opmærksomme på, at det er licenssystemet, der er problemet, og at det er en afvikling af licenssystemet, vi skal forhandle om i Europaudvalget mellem første- og andenbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Hr. Kim Behnke gjorde mig opmærksom på, at det ikke er nok at få en diskussion med hr. Jacob Haugaard. Men jeg synes sådan set, hr. Jacob Haugaard holdt en meget mere fornuftig tale end hr. Kim Behnke, og det er grunden til, at jeg interesserede mig for den. Men all right, jeg skal altså snakke med nogle flere.

Jeg vil sige i forlængelse af det, hr. Keld Albrechtsen sagde, at i SF's meldinger er der overhovedet ikke noget nyt under solen. Men nu bliver det sagt og tydeliggjort, at vi både skal have en kvote for bæredygtige bananer og udvide kvoterne generelt, fordi vi skal hindre mellemhandlerne i at tjene de mange penge. Jeg hørte ministeren sige det samme her fra talerstolen, som jeg i hvert fald også har hørt blive sagt i Europaudvalget, men der kan jo være nogle partier, der ikke har hørt så godt efter tidligere.

Men hvis de meldinger, der kommer fra hr. Keld Albrechtsen, betyder, at vi kan gå i gang med at snakke om sådan noget, kan jeg da se, at der kommer et eller andet fornuftigt ud af det. Så kan vi jo få vedtaget SF's forslag om en kvote for bæredygtige bananer, og så kan vi få vedtaget en samlet bananpolitik, som betyder, at vi skal udvide kvoterne, men ikke skal kaste os ind og blive den del af dem, der bare vil give liberalisterne fuldstændig ret til at bestemme alt.

Elisabeth Arnold (RV):

Der er flere, der har talt om denne absurde kvoteordning for bananer. Jeg synes ikke, den var så absurd, da den blev beskrevet i det møde i det daværende Markedsudvalg i foråret 1993, hvor også jeg var til stede ligesom flere andre af ordførerne i dag.

Der var et problem i EF. Der var ikke et frit marked for bananer, fordi et enkelt land blokerede. Danmark var formandsland, og den danske landbrugsminister viste en fast karakter og fik en ordening igennem. Han løste dermed et problem, og han høstede megen ros i EF. Sådan opfattede jeg det, og sådan opfattede et komfortabelt flertal i Markedsudvalget det på det tidspunkt.

Jeg synes, det var nogle meget kloge bemærkninger, hr. Risgaard Knudsen kom med for lidt siden, da han refererede til det møde i Markedsudvalget for 3 år siden. Der var flertal for ordeningen, og den danske landbrugsminister havde som formand for Landbrugsministerrådet løst et problem for EF. Vi kunne selvfølgelig ikke vide, om den ordening ville fungere godt, men sådan som den var lagt ud på det tidspunkt, ville det løse et problem. De kvoter, der ville blive aftalt, ville være til fordel for en række meget fattige producentlande.

Med hensyn til den diskussion, der har været om at sende bistanden direkte i stedet for, vil jeg sige, at vi hylder normalt det princip i dansk ulandsbistand, at vi giver »trade, not aid«. Det er det, der hjælper landene. Det hjælper ikke bare at sende penge til dem, men at give dem nogle ordentlige priser for deres varer, og jeg vil også godt sige, at både producenterne og mellemhandlerne i de pågældende lande har haft glæde af det, også mellemhandlerne. Nogle avancer har muligvis været for store, og der har måske været for mange led, men mellemhandlere i de pågældende lande har fået noget ud af det, og det har også hjulpet på velstanden i de pågældende lande.

Desuden har denne sag aldrig nogen sinde været et problem for den danske forbruger eller for det danske forbrugsmønster, for den danske normalfamilie. Bananer er billige, der er rigeligt af dem, og der er også valgmuligheder, så det har aldrig været noget problem. Det eneste problem er, at ordeningen kan være svær at beskrive, og den har også haft absurde bivirkninger. Der har været nogle enkeltsager og nogle enkelte historier, som har fået folk til at ryste på hovedet og sige: Åh, det er også dem dernede i

Bruxelles, der bestemmer alle de vanvittige ting! Derfor har det også været en sag, som formentlig har skadet EU-debatten i Danmark mere, end en del af os bryder os om, men et problem for den danske forbruger i form af for høje priser og knaphed på produktet har det aldrig nogen sinde været.

Nu er der konstateret et flertal her i Folketinget imod regeringen og SF og imod det banankvoteregime. Det må og skal vi rette os efter, det er der overhovedet ingen diskussion om, for det er flertallet her i Folketinget, der bestemmer. Men så er mit spørgsmål: Hvad så? Vi skal selvfølgelig have en anden ordening, for der er et flertal imod den nuværende ordening, og så skal vi have en anden ordening. Men jeg ser ikke noget samlet billede af, hvad vi kan få ud af det. Det er ikke nok at konstatere, at der er et flertal imod. Der skal også være et flertal for noget, man kan sætte i stedet, og her synes jeg trods alt, at det flertal, som har manifesteret sig i dag, har et ansvar – en eller anden slags ansvar, bare skyggen af et ansvar – for at skitsere, hvad man vil sætte i stedet for.

Jeg vil godt sige fra radikal side, at vi vil gerne have en løsning, som kan samle et flertal, og vi vil gerne have en løsning, som kan støtte de fattige producenter i ulandene, og vi vil gerne handle med ulandene i stedet for blot at sende penge til dem. Det er det, vi ønsker, og vi vil også gerne støtte en miljørigtig linje, som giver plads til bananer produceret på en bæredygtig måde. Men kom ikke her og fortæl, at det er et problem for de danske forbrugere! Det har det aldrig været.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg synes, det af hensyn til historieskrivningen, som fru Elisabeth Arnold var inde på, er vigtigt at konstatere, at i februar 1993 støttede den daværende landbrugsminister de lande, som normalt går imod frihandel i EU. Det katastrofale var i virkeligheden, at vi demonstrerede, at vi ikke længere stod sammen med frihandelslandene. Vi ved jo godt, at inden for EU er der lande, der er meget protektionistiske, og det var dem, vi støttede. Det er fuldstændig rigtigt, når fru Elisabeth Arnold siger, at den daværende landbrugsminister fik ros for det, for det fik han fra de lande, der går ind for en meget protektionistisk samhandel.

Så synes jeg også, det ville være pænt, hvis De Radikale ville erkende, at formålet med det her

– at hjælpe de fattige bananproducenter i de fattige lande – ikke er nået, bl.a. fordi man har skruet en ordening sammen, der støtter EU-landenes producenter på en sådan måde, at de bananer, der produceres i AVS-landene, har svært ved at konkurrere på EU-markedet. Det er jo det, der er kernen i hele situationen, og jeg synes, man er nødt til at forholde sig til alt, hvad der er sket siden 1993, til den situation, vi har her i 1996, og hvordan vi kan få tingene gjort bedre.

Jeg var meget glad for det indlæg, hr. Keld Albrechtsen kom med, hvor det blev gjort helt klart: Det licenssystem er i virkeligheden roden til alt det onde, det er derfor, vi skal afskaffe licenssystemet, og det er derfor, vi fremsætter beslutningsforslaget her. Men det udelukker jo ikke, at vi ikke er parat til i Europaudvalget sammen med regeringen at finde nogle løsninger, som gør, at udviklingslandene også kan få lov til at sælge deres bananer til konkurrencedygtige priser på EU-markedet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt sige noget i forlængelse af det, hr. Kent Kirk har sagt.

Fru Elisabeth Arnold sagde for lidt siden her fra talerstolen, at et flertal i Folketinget har sagt ganske klart, at det licenssystem vil vi ikke have. Flertallet ønsker, at Danmark skal stille forslag om, at det bliver afskaffet. Det vil regeringen naturligvis tage til efterretning, og så må vi have diskussionen om, hvilket forslag der så skal gennemføres for at sikre synspunkterne om, at ulandenes interesser skal tilgodeses, at miljøets interesser skal tilgodeses, at licenssystemet skal afvikles, og hvordan vi finder frem til et fornuftigt forslag, som Danmark kan fremlægge.

Sådan forstod jeg fru Elisabeth Arnolds signal, og jeg synes egentlig, det var den tale, ministeren kunne have indledt denne debat med. Hvis ministeren havde givet den konstruktive melding fra starten, havde hr. Bertel Haarder ikke behøvet at sidde og vente i ganske lang tid under en lang række korte bemærkninger, før han kunne holde sit ordførerindlæg. Så var det gået ganske meget hurtigere, men så meget desto bedre, at fru Elisabeth Arnold giver den melding nu.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil sige til hr. Kent Kirk, at jeg anfægter ikke, der har været kritik af ordningen, som den har været. Det kan godt være, den ikke har virket, som man havde håbet, og så må vi se på det og lave ordningerne om.

Men det, der generer mig i høj grad i denne debat, er, at nogle af de personer, der har engageret sig meget i debatten og har været ude med de foragede toner, har støttet ordningen, siden den blev igangsat i 1993. Jeg vil gerne sige, at næste gang vi skal diskutere bananer i Europaudvalget, vil jeg være meget omhyggelig med at få nedfældet på papir, hvem der siger hvad om ministerens mandat, så vi bagefter er helt sikre på, hvor vi har haft de forskellige ordførere. Der har været mange ejendommelige oplevelser – jeg nævner ingen navne, men der har været mange ejendommelige oplevelser i dette forløb, som får én til at tro på, at der er nogle, der har en meget, meget kort hukommelse.

Til sidst vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: Jeg udtalte mig på Det Radikale Venstres vegne, og selv om nogle siger, at det er os, der styrer det hele herinde, er jeg altså ikke medlem af regeringen. Jeg er ordfører for mit parti, og jeg sagde ikke, at regeringen ville rette sig efter Folketingets flertal. Det er altid sådan, at Folketingets flertal bestemmer. Det ved jeg, for jeg har været her i 8 år, og jeg har også været med i et flertal imod en regering, og det er der selvfølgelig altid en særlig underholdningsværdi i.

Men når man er imod en regering og er med i et flertal imod en regering, er man det som oftest, fordi man har en mening med det og vil indføre noget andet i stedet for det, regeringen er i færd med at gøre. Derfor mener jeg også, at det påhviler det flertal, hr. Keld Albrechtsen er en del af, at finde en eller anden form for udvej og anvise den fremtidige politik på bananområdet her i Danmark.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

I forlængelse af hr. Keld Albrechtsens sidste indlæg tror jeg, jeg bliver nødt til at sige, at jeg både i mit første indlæg i dag og i – jeg havde nær sagt – efterhånden utallige møder i Europaudvalget har givet udtryk for nogle af de ting, som både fru Elisabeth Arnold og jeg selv fik nævnt i en mellemliggende fase her i debatten: Den danske regering har meget konsekvent og ved enhver lejlighed forsøgt at få ændret dette licenssystem.

Jeg kan ikke her og nu stå og sige, hvor mange gange jeg har fået mandat i Europaudvalget til at tage ned og forfægte disse synspunkter, men det er forholdsvis mange gange. Det gjorde jeg en hel del ud af at beskrive i afslutningen af mit første indlæg. Jeg gjorde også noget ud af at give et historisk rids, bare sagt for fuldstændighedens skyld. Både fra starten af debatten her og i de debatter om bananer, der i forskellige sammenhænge har været forud for denne, har regeringen klart givet udtryk for disse ting.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Nu er det jo ikke sådan, at denne sag kun blev diskuteret i februar 1993 i Markedsudvalget. Den er blevet diskuteret mange gange senere, hvor der er givet nogle helt klare og firkantede råd til landbrugsministeren, og der er mange i Europaudvalget – også mange af de partier, der står bag beslutningsforslaget – der har givet landbrugsministeren det klare råd, at han skulle arbejde for at få afskaffet det system. Men det er blevet afvist, og man har sagt, at man ville arbejde for at få forbedret kvoterne og det ene og det andet.

Men det har ikke været tilfredsstillende for mange af partierne i Europaudvalget, og det er derfor, vi er nødt til at fremsætte beslutningsforslaget nu. Hvis det havde været sådan dengang, at landbrugsministeren, når han havde søgt mandat, havde sagt, at han var parat til at gå ind i en dialog med os og prøve at finde ud af, hvordan vi kunne lave et bedre system, havde der også været en chance for, at vi kunne have foretaget det hele i Europaudvalget. Men den chance eksisterede jo ikke, når landbrugsministeren var totalt afvisende. Vi har tværtimod stort set oplevet et forsvar for ordningen, det samme forsvar, som SF's hr. Steen Gade ligesom giver udtryk for.

Det er altså grunden til, at vi står her i dag, og jeg synes ikke, man kan pådutte nogen som helst af de partier, der har deltaget i arbejdet siden 1993, at de har forsøgt at skifte holdning undervejs. Det synes jeg ikke er fair.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Nu har jeg forstået på dele af dagspressen, at det er hr. Kent Kirk, der har æren af at have samlet flertallet her, og så skal han ønskes til lykke med, at det er lykkedes. Men så synes jeg også, hr. Kent Kirk skal sige her fra talerstolen, at det,

som var De Konservatives stålfaste melding, dengang ordningen blev lavet, var, at der skulle være et totalt frit marked med den konsekvens, at de fattigste lande kom i en situation, hvor de ikke kunne komme af med deres bananer.

Det er sådan set bare det, jeg vil have hr. Kent Kirk herop og bekræfte fuldt og ærligt, for det er jo det, hr. Kent Kirk har givet udtryk for i hele forløbet: Hr. Kent Kirks ønskemodel for bananordningen i Europa er et totalt frit marked. De små lande ude i verden skal ingen chance have, vi skal alle sammen have disse dollarbananer, og så kan vi vælge mellem de 3-4 amerikanske og engelske mærker, der findes.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg må sige til hr. Steen Gade, at jeg betragter det som et billigt forsøg på at skabe nogle kunstige meninger her i Folketingssalen. Men jeg kan godt se, hvad hr. Steen Gade går efter: Hr. Steen Gade prøver at skabe en så stor afstand mellem de partier, der står bag beslutningsforslaget, at flertallet skal falde fra hinanden.

Men jeg tror ikke, hr. Steen Gade på noget tidspunkt har hørt Det Konservative Folkeparti eller undertegnede argumentere på den måde, hr. Steen Gade giver udtryk for, tværtimod. Da vi havde sagen oppe i Markedsudvalget i februar 1993, advarede vi den daværende landbrugsminister mod at tage ned og lave den ordning, fordi vi for det første kunne se, at landbrugsministeren ville støtte de protektionistiske lande, og for det andet kunne se, at den nok ikke var holdbar. Påstanden om, at man hjalp udviklingslandene, var mere en undskyldning for at støtte den.

Vi har mange gode ideer om, hvordan vi kan hjælpe udviklingslandene fra EU's side, også med bananproduktionen. Vi var i sin tid meget stærke tilhængere af det daværende STABEX-system, der gav udviklingslandene adgang til EF-markedet til nogle stabile priser. Det kunne man jo også have indført på bananområdet, så ville man have sikret, at de lande kunne komme af med deres bananer til en garanteret pris, og så måtte det øvrige marked indrette sig på det. Der findes mange muligheder for at hjælpe udviklingslandene til også at kunne afsætte deres produkter på det europæiske marked.

Men det, vi har konstateret, er, at EU nu støtter en produktion, som i princippet konkurrerer direkte med udviklingslandene, mens de såkaldte dollarbananer åbenbart har deres eget

marked i Europa, og det synes vi ikke er hensigtsmæssigt. Det var jo sådan set det, der var forudsætningen for, at Frankrig og Spanien pressede så hårdt på for den ordening, for det, de ønskede, var netop en masse penge til deres egne producenter, og samtidig ville man prøve at begrænse adgangen til markedet for de bananer, der blev produceret i Sydamerika. Men udviklingslandene har altså ikke fået noget ud af den ordening. Erkend det dog, og lad os så sætte os ned og se på, hvordan og hvorledes vi kan hjælpe udviklingslandenes producenter på en anden måde.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det er næsten for megen ære at give mig, at jeg kan få afstanden mellem partierne til at se større ud, end den er i virkeligheden. Den er jo forholdsvis stor: Fra hr. Jacob Haugaard, der siger, det er for at drille regeringen, og at det ikke rigtig handler om bananer, over hr. Bertel Haarder, som siger, at forslaget skal vedtages, men måske ikke gennemføres, videre til hr. Keld Albrechtson, der siger, det handler om at sikre de små bananproducenter, og til de traditionelt liberalistiske partier, der siger, at det handler om at indføre et totalt frit marked. Så den store afstand er i hvert fald til stede.

Jeg synes, hr. Kent Kirk prøver at slippe udenom. Sagen er jo, at hvis hr. Kent Kirks politik var blevet gennemført på det tidspunkt, den ordening blev vedtaget, ville de bananproducenter, som på det tidspunkt havde afsætning i andre EF-lande, men ikke i Danmark, være kommet i den situation, at de ikke kunne sælge bananer. Erkend det da, fortæl, at det er sandheden, for det er sandheden.

Og så vil jeg spørge hr. Kent Kirk: Hvorfor kan hr. Kent Kirk ikke læse de henvendelser, vi får fra disse fattigste lande? Eller tror hr. Kent Kirk ikke, de mener det, de skriver til os? Det er interessant, at hr. Kent Kirk overhovedet ikke er inde på det.

Debatten om bananer er besværlig, fordi der er mange elementer i den. F.eks. er der et punkt, hvor hr. Kent Kirk har ret, og som jeg selv har kritiseret utallige gange i Europaudvalget: En række af EU's medlemslande beskytter deres egne bananproducenter for meget i systemet. Det er jeg da helt enig i. Men løsningen på det er bare ikke det forslag, hr. Kent Kirk har stillet. Det, hr. Kent Kirk foreslår, er jo sådan set bare, at markedet skal have fuld frihed.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Rækken af korte bemærkninger er efterhånden blevet lang, men der var et direkte spørgsmål til hr. Kent Kirk, så hr. Kent Kirk får den sidste korte bemærkning, og så går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Så skal jeg prøve på at formulere mig på en sådan måde, at det ikke er nødvendigt for hr. Steen Gade at svare.

Jeg har fået mange henvendelser fra udviklingslandene gennem årene, også siden 1993, hvor man har beklaget sig over det eksisterende system. Jeg husker specielt en henvendelse, jeg har fået fra Ghana, hvor man virkelig beklagede sig over, at kvotesystemet generede deres produktion og afsætningen af bananer på det europæiske marked. Jeg har også oplevet i Europaudvalget, at vi har haft deputationer fra de caribiske lande, hvor man jo klart har sagt: Det system duer ikke, det er helt galt! Vi har virkelig fået mange henvendelser, hvor man har beklaget sig over systemet.

Det, vi har klandret og stadig klandrer regeringen og dermed altså også SF for, er, at man i 1993 var parat til at støtte den ordening. Havde man dengang holdt sig til det mindretal, der var i Ministerrådet, havde man jo presset Kommissionen og de andre lande til at prøve at finde en bedre ordening. Men nu har vi fået ret i, at den ordening var og er forkert, og hvorfor erkender man det ikke i SF, hvorfor forsøger man bare at brodere lidt videre på den? Hvorfor erkender man det ikke og siger: Jamen o.k., lad os så sætte os ned og finde frem til en ordening, som både producenter, forbrugere og udviklingslandene i virkeligheden har brug for?

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Hr. Kim Behnke som ordfører, og jeg gør opmærksom på, at der også er en anden runde.

Kim Behnke (FP):

Som vel nok det eneste folketingsmedlem, der nogen sinde er blevet valgt på at fremvise en banan i fjernsynet, føler jeg selvfølgelig et vist ansvar som ordfører i dag.

Jeg vil gerne tage mit udgangspunkt i de oplevelser, jeg som helt almindelig forbruger har haft i de år, dette system har fungeret. For fru Elisabeth Arnold har nemlig ikke ret i, at forbrugerne hele tiden har kunnet købe de

bananer, de vil, til de priser, der var rimelige og fornuftige. Ganske ofte har man som forbruger oplevet, at de bananer, der blev lagt frem i butikkerne, var af stærkt reduceret kvalitet. Man kan derfor også se, at både hos gartnere, men også i supermarkeder, bruges det som et særligt salgsmarketingargument, at her er tale om f.eks. en mellemamerikansk banan. I de ugeaviser osv., der distribueres, bruges det som et særligt kvalitetscertifikat for en bestemt banan, at den kommer fra Mellemamerika eller Sydamerika, hvorimod de bananer, som EU ville tvinge ind på markedet, har man ikke kunnet finde de fornødne kunder til.

Går man til et land som Tyskland og ser, hvordan de har opfattet ordningen, kan vi jo altså også se, at deres trang til at spise gode, store, flotte bananer har gjort, at de mere eller mindre har omgået de regler, der har været etableret.

Inden Sverige blev medlem af EU, behøvede man ikke at rejse længere væk end til Malmø for på torvet i Malmø at kunne se, at store, flotte bananer kunne købes dér til priser, der lå langt under de priser, der var i Danmark. Og det var ikke kun, fordi den svenske krone var lavere i kurs end den danske krone. Det var simpelt hen, fordi man i Sverige, som på det tidspunkt ikke var medlem af EU, altså havde friheden til selv at bestemme, hvorfra man ville importere bananerne.

Så jeg synes, jeg med god samvittighed kan sige, at forbrugerne dels er blevet snydt for gode bananer, dels har de bananer, de har kunnet købe, ofte været af dårlig kvalitet og til en alt for høj pris sammenlignet med, hvad man kunne opnå i vores nærmeste nabolande, der ikke var tvunget af EU-åget.

Det, der er lidt ærgerligt ved den debat, vi har haft i dag, er den måde, regeringen har håndteret situationen på. Vi kunne nemlig have haft en debat i dag om, hvad vi så skulle gøre for at få et bedre system. Men regeringen valgte at gå i Folketingssalen ganske vist med et flertal imod sig og så have den holdning, at man nok kunne prøve at snakke det flertal fra hinanden. Hvis nu man bombarderede Enhedslisten lidt, og man bombarderede hr. Jacob Haugaard lidt, og man bombarderede Det Konservative Folkeparti eller prøvede at genere hr. Bertel Haarder, så faldt flertallet nok fra hinanden. Men det flertal falder ikke fra hinanden, for vi partier og enkeltfolketingsmedlemmer er enige om, at det system, vi har i dag, ikke duer. Derfor er vi nødt til at pålægge regeringen at lave det om.

Hvis landbrugsministeren ville have taget teten, så var landbrugsministeren gået på Folketingets talerstol og havde sagt: Okay, der er et flertal, nu skal I høre, hvad der er regeringens plan for, hvordan vi kan komme videre. Men det eneste vi fik præsenteret i dag fra regeringens side, var et ønske om at fortsætte den linje, man har kørt hidtil; en linje der går ud på, at man vil prøve at skaffe nogle flere licenser til Danmark, man vil prøve at skaffe nogle større kvoter. Og for at gentage mig selv: Så længe de licenser, der uddeles, er politisk bestemte, kommer det aldrig nogen sinde til at fungere. Selv en socialist fra Enhedslisten kan se, at det ikke fungerer, så det er ikke bare liberalisternes vagtparade i dag.

Særlig SF har jo gjort meget ud af at forsøge at få dette her til at virke, som om det bare er et spørgsmål om, hvorvidt man vil støtte de store multinationale selskaber, og at det er multinationale monopoler, som styrer hele dette marked. Det er muligt, men det er jo ikke blevet bedre af, at man har indført de politisk udpedgede og valgte licenser.

Derfor må de overvejelser, vi må gøre os, være, hvordan vi nu kommer videre. Hvordan får vi den situation, at forbrugerne har valgmuligheden mellem afrikanske bananer, mellemamerikanske bananer, økologiske bananer og politisk korrekte bananer, og hvad der ellers har været nævnt her i dag? Den situation findes ikke, så længe det er EU's planøkonomi, der styrer det, og så længe det er kommissærer, der sidder og har styr på dette her.

Når vi ser den måde hele licenssystemet fungerer på med mellemhandlere osv., minder det jo i usmagelig grad om, hvordan tingene var i de gamle kolonitider, hvor man styrede markedet og sørgede for at hente varer til Europa med særlige licenser, og hvor nogle tjente styrtende med penge på at have monopoler.

Derfor overrasker det os heller ikke, at det er blevet sådan, for lige præcis de lande, der har stået i spidsen for dette system, er jo de lande, der var de allermest ihærdige i den gamle kolonitid. Regeringen føler nok en eller anden forpligtelse til at holde fast, fordi man var så dum i sin tid som formandsland at gennemføre dette system, men den forpligtelse synes jeg regeringen burde lægge fra sig og i stedet for aktivt sammen med flertallet i Folketinget få dette her til at fungere på en god og fornuftig måde.

Jeg er helt sikker på, at vi kan finde en god udgang på dette med en aktiv, positivt med-

virkende regering. Hvis regeringen bliver ved med at sætte sig på bagbenene, så må vi fra flertallet jo diktere forløbet og eventuelt stemme regeringen ned på sagen.

Keld Albrechtsen (EL):

Enhedslistens principielle holdning i en sag som denne, der vedrører samhandel med ulandene, er, at den samhandel skal tilrettelægges på en sådan måde, at den kommer miljøet og de fattigste mennesker i verden til gode, og at den ikke tilrettelægges sådan, at den alene tjener de store multinationale selskabers interesser, således som det er tilfældet med det bureaukratiske licenssystem, som er blevet indrettet i EU.

En af konsekvenserne af EU-systemet og licenssystemet er, at man både i de tidligere europæiske kolonier, i de tidligere franske kolonier i Caraibien osv. og i Latinamerika har cementeret det monopol, som de fem store bananselskaber har på distribution og en stor del af produktionen globalt set af bananer. Det har yderligere svækket f.eks. de latinamerikanske fagforeningers muligheder for dels at sikre deres medlemmers løn- og arbejdsvilkår, dels at sikre det miljø, som bananarbejderne skal arbejde i.

Det har der nylig været konferencer om. Der var bl.a. en 2-dages-konference om bananproduktionen, som blev indledt i tirsdags i Lyngby her i København, og dér fortalte repræsentanter fra fagbevægelsen i Latinamerika om, hvorledes bananarbejderne arbejder under vilkår, hvor de udsættes for sprøjtegifte, som fremkalder kræftsygdomme, sterilitet, nerveforstyrrelser, hudlidelser osv., arbejdsforhold, som vi aldrig nogen sinde ville acceptere her i Danmark.

Og det er sådanne selskaber, som har ansvaret for sådanne arbejdsforhold, som man uddeler licenserne til. Det er ikke alene en forkert ulandspolitik, men det er også dybt amoralisk, at man har et sådant system.

Hvorfor skal disse store bananmonopoler, som i forvejen havde alt for stor magt, foræres disse licenser? Det er ret beset en ubegribelig ordning, man har fået vedtaget i EU med den danske regerings stemme som den udslag-givende.

Jeg vil også nævne, at den amerikanske fagbevægelse direkte rammes af alle former for undertrykkelse som følge af disse selskabers dominans politisk og økonomisk i de pågældende lande, som jo er svage. Jeg nævnedes før, hvorledes der ved Geests plantager i Costa Rica

er blevet sat politisoldater ind, som sårede bananarbejderne, da de forsøgte at strejke, fordi arbejderne blev fyret og lønningerne blev sat ned.

Vi har også set, hvordan formanden for den costaricanske bananarbejderfagforening har udtalt, at det er helt almindeligt, at bananselskaberne ansætter paramilitære korps, som de bruger til at skræmme bananarbejderne med.

Hvorfor skal vi være med til gennem udstedelse af EU-licenser at favorisere disse selskaber, som bruger alle midler, selv de mest beskidte, til at undertrykke bananarbejderne i Amerika?

Enhedslisten ønsker ikke, at hverken tidligere franske kolonier eller latinamerikanske lande skal favoriseres på hinandens bekostning. Vi ønsker et system, hvor de fattige lande, uanset om de ligger i Amerika eller Afrika, uanset om det er Nicaragua eller Ghana, får samme stilling i forhold til det europæiske marked, således at det, som er afgørende for, om de skal have en favorisering på markedet, er, om det er fattige lande.

Vi har godt hørt og set, at SF påstår, at vores forslag ville medføre, at nogle fattige ulande kom i vanskeligheder. Jeg tror, det er en argumentation, SF har fra de caraibiske lande. Hvis de caraibiske lande får et særligt problem, må vi jo kigge på det. Det er vi absolut villige til, hvis de kan dokumentere, at de er specielt fattige. Men jeg tror nok, at lande som Ghana og Nicaragua står med endnu større problemer. Vi vil ikke være med til at overlade de latinamerikanske lande til de store bananmonopoler, og det er årsagen til, at vi er medforslagsstillere her.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Nu har vi tidligere her i dag berørt hr. Keld Albrechtsens noget særprægede oplevelse af et kapitalistisk system og fri markedsøkonomi til styrkelse af de fattige, og det er også sådan, at det fremgår af hr. Keld Albrechtsens ordførertale, at det nuværende system favoriserer de store selskaber, tjener de store selskabers interesser og styrker monopolerne.

Så vil jeg gerne spørge hr. Keld Albrechtsen, hvorfor monstro det så kan være, som det fremgår af bilag 13, alm. del, i notat fra Udenrigsministeriet, af 4. oktober 1995 oversendt til Europaudvalget, hvori der redegøres for banansagen, at den amerikanske handelsrepræsentant,

USTR, på foranledning af Chiquita Brands International i medfør af sektion 301 i den amerikanske handelslov den 9. januar 1995 har truffet en foreløbig afgørelse om, at EU's importregime for bananer har ugunstige virkninger for amerikanske økonomiske interesser, og at man overvejer, hvilke skridt, inklusive handelsmæssige specifikke gengældelsesaktioner, der er velgørende over for EU's bananregime, og hvorfor monstro det også følges op af særlige undersøgelser af USTR i forhold til Colombia, Costa Rica, Nicaragua og Venezuela. Er det monstro, fordi Chiquita Brands International tror, de har for gode forhold, som jeg kan forstå det fremgår af hr. Keld Albrechtsens tale, eller er det måske, fordi det nuværende regime faktisk opleves af Chiquita Brands International som et problem for deres stilling på markedet?

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Kun en enkelt ting til hr. Keld Albrechtsen: Gør den henvendelse, som jeg også ved at Enhedslisten har fået fra de østcarabiske staters mission ved EU, intet indtryk på hr. Keld Albrechtsen? Jeg står her med en, der er sendt til formanden for Europaudvalget, hr. Ove Fich, den 13. marts 1996, så det er ikke ret lang tid siden. Så vidt jeg ved, er den også sendt, fordi man var bekymret for, hvad der var på vej i det danske Folketing – netop det forslag, vi behandler her. Og hvad skriver de så? De skriver, at det er af vital betydning for disse små lande, at EU's eksisterende bananregime fortsætter. De skriver, og jeg skal prøve, om jeg kan citere det:

»Det vil have katastrofale konsekvenser for Carabiens og andre ACP-producenters økonomi og politiske og sociale stabilitet, hvis ordningen bliver afskaffet.«

Det er jo ikke ligegyldigt, at nogle fattige lande, som vel kun lever af at sælge bananer, sender en henvendelse til medlemmerne af det danske Folketing og slutter af med:

»Af disse grunde håber vi, at medlemmerne af det danske parlament vil have disse meget alvorlige implikationer i vore lande i deres bevidsthed og undgå at svække systemet yderligere.«

Det er deres advarsel til os. Den stammende form skyldes manglende evner til at oversætte det til dansk i hurtig form, men jeg tror, det er trængt ind, at vi har fået en advarsel og en melding fra de fattigste lande om, at de ikke ønsker, at vi gennemfører det, som hr. Keld Albrechtsen

foreslår. Gør det slet intet indtryk på Enhedslisten?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Med hensyn til en undren over, hvorfor Chiquita, som er et af de tre store amerikanske bananselskaber, er imod EU-systemet, tror jeg nok, årsagen er den meget enkle, at det, der skete ved indførelsen af EU-kvotestystemet, var, at imellem de fem store selskaber, hvoraf der er to europæiske, nemlig Fyffes og Geest, skete der en omfordeling, jeg tror på rundt regnet 5 pct. af bananerne, som gik fra de tre amerikanske til de to europæiske – det er naturligvis i meget rundede tal dette her, og det er muligt, at procenttallene for flytningen er lidt anderledes – og det har naturligvis generet de amerikanske selskaber.

Jeg kan ikke sige, at det er noget specielt vigtigt for Enhedslisten, om fordelingen internt mellem disse fem selskaber er blevet ændret med 10 eller 15 pct. fra det ene selskab til det andet. Det er ærlig talt ikke ret vigtigt, taget i betragtning, at det, der dér var tale om, og det, man skændes om mellem EU og USA, alene er, hvordan man skal fordele det imellem disse fem selskaber. De interesser, de fem selskaber varetager, dels gennem USA's regering og dels gennem EU-Kommissionen, dette tovtrækkeri dér synes jeg ærlig talt ikke Danmark skulle have lod i.

Jeg har allerede i mit ordførerindlæg sagt til hr. Steen Gade, at hvis der foreligger et særligt caribisk problem, er Enhedslisten naturligvis indstillet på at gå ind og se på, om disse ganske små øsamfund har et særligt behov, fordi de kan karakteriseres som særlig fattige, og fordi de er særlig afhængige af produktionen af lige netop ét produkt.

Hr. Kirk har antydnet nogle muligheder, som man kunne tage i overvejelse, hvis det er nødvendigt med prisstabilisering eller andre ting, som kan komme i betragtning, specielt med hensyn til de carabiske stater. Men det kan ikke retfærdiggøre opretholdelsen af dette licenssystem.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Nu kan jeg se, jeg har overtaget hr. Keld Albrechtsens notat! Hr. Keld Albrechtsen mener, at anmodningen fra amerikanerne på foranledning af Chiquita skyldes fordelingen mellem de dér forfærdelige store selskaber. Det

kan godt være, men så vil jeg tillade mig fra samme notat, oversendt til Europaudvalget, at tage en nyere skrivelse fra Udenrigsministeriet, dateret den 4. oktober 1995, hvoraf det fremgår, at Guatemala, Honduras og USA den 27. september 1995 har anmodet Det Europæiske Fællesskab om formelle konsultationer i WTO om Fællesskabets markedsordning for bananer indeholdt i rådsforordning nr. 404/93 med senere ændringer og tilføjelser, idet de 3 lande finder, at EU's bananregime udgør en krænkelse af en række af EU's forpligtelser i henhold til WTO-aftalekomplekset og en forringelse af deres rettigheder i henhold til disse aftaler.

Så må jeg spørge hr. Keld Albrechtsen, om det så er, fordi de dér amerikanske og andre latinamerikanske selskabers interesser har for gunstig en placering på området, eller det er, fordi de mener, at de har en for ringe placering.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

En sidste kort bemærkning til hr. Keld Albrechtsen; så kan hr. Keld Albrechtsen også få sit notat, så vi ikke får dem sammenblandet. Så går vi tilbage til ordførrækken bagefter.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hvis det havde været min ordførertale, jeg havde glemt heroppe, så havde hr. Buksti i særdeleshed været velkommen til at benytte den.

Men jeg vil svare hr. Buksti på den måde, at det, som der er brug for, er, at man i de latinamerikanske lande får mulighed for, at bønderne selv kan danne f.eks. andelsforeninger, som får lejlighed til at producere bæredygtige bananer, og som får lov til at sende dem direkte ind på det danske marked, således at vi fjerner den blokering, der er imod importen fra andre producenter end fra de store selskaber. Det er det, der er brug for, således at fagforeningerne i de latinamerikanske lande får andre strenge at spille på, sådan at kooperativbønder får mulighed for at lave en alternativ produktion til den, som de store selskaber har. Det kan også styrke fagbevægelsens muligheder for at få socialt ordentlige forhold og ordentlige arbejds- og lønbetingelser i disse lande.

I dag er disse lande i lommen på USA og tre store amerikanske selskaber. Og det, vi fastholder dem i, hvis vi opretholder licenssystemet, er en situation, hvor de står over for et sådant monopol. Derfor skal vi åbne for, at der bliver alternative muligheder, således at de kan eks-

portere bananerne direkte fra f.eks. bønderne i Nicaragua og så her til Danmark. Det burde da ikke være svært for hr. Buksti, der trods alt har en tradition fra et parti, der har været knyttet til arbejderbevægelsen, at forstå, at det gælder om at give arbejderbevægelsen og bøndernes organisationer i de lande nogle instrumenter, som de kan spille på til at gå imod den undertrykkelse, som de udsættes for fra de store selskabers side, og som vi er medvirkende til via dette licenssystem.

Addi Andersen (CD):

Efter at have siddet meget længe i Europaudvalget og hørt om bananer og efter at have siddet meget længe her i salen for at få afleveret min lille ordførertale må jeg altså inderømme, at jeg er ved at få allergi over for bananer.

Fri handel over grænserne lyder fint, men det kan ikke lade sig gøre i alle tilfælde. Det kan være en afvejning mellem fri handel og ulands-hjælp. Og det er der tilsyneladende nogle, som slet ikke tænker på. De små AVS-lande er økonomisk afhængige af deres eksport af bananer. Som ministeren påpeger, har EU truffet aftaler med disse lande om en fastsættelse af en kvote for import af bananer, og denne aftale er godkendt her i Folketinget.

Hvis det er rigtigt, hvad forslagsstillerne peger på vedrørende mellemhandlernes for-tjeneste, så bør man vel sætte ind på det område, hvis det er muligt, og arbejde for en bedre økonomisk ordning til fordel for producenterne i udviklingslandene. Altså jeg kan ikke se, at man løser disse landes problemer ved at løbe fra vedtagne aftaler.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er ikke til at sige, hvad der er med de her bananer, men nu har vi tidligere på dagen haft to forespørgsler. Den ene om hele DSB-koncernen og den anden, hvor ministeren skulle redegøre for regeringens strategi for udvikling af dansk fiskeri og fiskeripolitik, herunder kvotepolitikens rolle.

Men denne banandebat, vi nu har haft, har efterhånden taget lige så lang tid som de to forespørgsler tilsammen, så der må være noget helt særligt, som optager folketingsmedlemmer, når talen kommer på bananer. Eller også kan man jo sige, at det er et tegn på, at politik er gået alt for vidt, når politikere og sågar også embedsmænd skal bruge ugevis, måske årevis, på at diskutere forholdene for bananer.

Det er blevet nævnt, at der er forskellige motiver for det beslutningsforslag, vi diskuterer i dag og har brugt så megen tid på. Og det er jo klart, selvfølgelig er der det, når flere partier finder sammen om et forslag.

Men for Dansk Folkeparti står det klart, at vi står bag og er medforlagsstillere på dette forslag, både fordi vi mener, at forslaget er sagligt, men også fordi vi selvfølgelig har en fornøjelse ved at være med til at bringe regeringen i mindretal. Har vi mulighed for det på mange andre områder, vil vi være at finde bag forslag, når vi samtidig også finder, at forslaget har et seriøst sigte, som dette her altså har.

Det skal ikke være usagt, at Dansk Folkeparti ønsker større frihandel i verden. Det er vores overordnede betragtning. Og det er ikke en holdning, som vi alene vil fremkomme med, når der er fest, og når man skal holde en festtale og skrive notater til sin festtale, men det er noget, vi mener alvorligt, også når det kræver en udmøntning i, hvordan vi stemmer her i Folketinget.

Da en politisk indblanding gennem toldrestriktioner og licenser har som formål enten at beskytte egne markeder eller også at styre handelen til bestemte områder af verden, betyder det selvfølgelig også, at når man afskaffer nogle af disse ting – når man afskaffer toldrestriktioner eller afskaffer licenssystemer – så fjerner man også magt fra politikere, og det er måske egentlig derfor, at det tidligere har været så svært at få opbakning til bl.a. dette forslag, vi diskuterer i dag, og at det ofte er usædvanlig svært at få politisk opbakning også her i Folketinget generelt til en større frihandel i verden.

Resultatet af, at politikere ønsker at styre markeder, og at politikere ønsker at styre samhandel, er jo protektionisme, og protektionisme er overordnet til gavn for de rige lande. Protektionisme er normalt ikke til gavn for de fattige lande.

I Dansk Folkeparti ser vi således gerne et frit marked, også et frit marked for bananer. Et frit marked, hvor forbrugerne foretager deres egne valg og ikke politikere på forbrugernes vegne. Vi er faktisk overbevist om, at forbrugerne selv er i stand til at bygge deres præferencer ind i valgene, og det betyder også, at forbrugerne i en lang række situationer tager hensyn til økologisk dyrkede ting osv. osv. Det har vi set på mange områder, og det tror vi også forbrugerne vil gøre i deres valg, når det drejer sig om bananer.

Samtidig mener vi også, at det nuværende system ikke opfylder de intentioner, der har været bag det nuværende kvotesystem for bananer. Det mener vi er påvist, bl.a. igennem de tal vi har fra Verdensbanken, men også fordi de forsøg på at modsige det alene har bygget på nogle løse citater og ikke bygget på nogle reelle undersøgelser af, hvem der tjener på dette system.

Derfor mener vi, at det er på tide, at vi afskaffer banankvotesystemet, og derfor stemmer vi som forlagsstillere selvfølgelig også for forslaget.

Jeg vil slutte med at sige, at havde regeringen haft større respekt for Europaudvalget, havde regeringen været bedre i stand til at lytte til de signaler, der kom fra EU-ordførerne i Europaudvalget, så var denne sag nok aldrig endt her i Folketingssalen. Derfor vil jeg gerne – ligesom jeg sagde i en kort bemærkning tidligere på dagen – bede regeringen om at bruge denne sag til, at den i det mindste tjener et pædagogisk formål for regeringen, når regeringen nu altså også kommer i mindretal på den, nemlig at lære at lytte bedre til de signaler, der gives i Europaudvalget, frem for på arrogant vis, som man bl.a. har gjort det i denne sag, ikke at komme flertallet i møde, som der jo har været på dette område for at afskaffe EU's banankvotepolitik.

Men nu er forslaget altså i salen – nok er det et snævert flertal, der står bag, men det er et flertal, og den eneste forhindring, som vi nu skal huske at klare ved den andenbehandling, som så kommer, er selvfølgelig at huske, at clearingsystemet måske skal ændres lidt fra det normale, således at vi ikke skal klare med Enhedslisten, men måske nok med SF i denne sag.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Nu undrer hr. Thulesen Dahl sig over, hvorfor vi kan få mere tid til at gå med bananer end med de to tidligere forespørgsler. Der kan jeg sådan set have den samme undren, og det eneste, jeg kan konstatere, er, at det i hvert fald ikke er nydelsen ved bananer, som er årsag til det, men det er nydelsen ved at bringe regeringen i mindretal, som vi har hørt før.

Grunden til, at jeg går op, er, at som jeg har hørt debatten, har jeg hørt åbninger fra landbrugsministeren. Jeg har også hørt – skal vi sige – åbninger fra forlagsstillerne, og derfor vil mit

råd til hr. Thulesen Dahl blot være, at jeg tror, man skal passe på ikke at skrælle bananen, før end man har plukket den.

Jacob Haugaard (UP):

Hr. Bertel Haarder undrede sig også over, at denne her debat kunne tage så lang tid, og jeg har da også været ved at få bananen galt i halsen. Alle de korte bemærkninger kommer sig jo af, at nu er pressen gået. Så det er jo det med at benytte sig af de korte bemærkninger.

Men bananer – det er jo sammen med tobak og kaffe sådan noget jeg mindes som fredssymboler; noget mine forældre talte om med stor pietetsfølelse.

Jeg synes, at denne her sag symboliserer, at vi vil det så godt, og så bliver det faktisk enormt skidt. Vi vil nogle enormt fattige lande det virkelig godt, og vi vil enormt gerne hjælpe dem lidt på fode, og jeg synes altså, at det er endnu et eksempel på, at man kan sige, at ulands-hjælpen havner i grossererens lomme i stedet for.

De dér kvoteordninger – det er åbenbart ikke kun bananer, de ikke rigtigt fungerer på. Det er åbenbart også fisk, man skal stå og hælde over bord. Samtidig er jeg også sådan lidt forvirret over regeringen; det virker, som om den vil gå af på grund af en banan. Det kan da ikke passe. Det kan jeg ikke tro.

Altså dette her er jo den eneste måde at gøre opmærksom på noget i politik. Det er det jo åbenbart. Det er, når man stiller tingene helt på spidsen.

Og som sagt bliver det her først til noget i år 2001, hvis det bliver ændret. Det er ikke et vink med en vognstang, men det er et vink med en piberenser.

Jeg har en forhåbning om – det er jo en førstebehandling – at i andenbehandlingen vil folk sætte sig og snakke sammen. Der må da vel være en eller anden form – jeg synes, fru Elisabeth Arnold havde nogle klare synspunkter, og jeg synes i det hele taget, der kom mange frem – eller en eller anden måde; jeg ved ikke, om man kan stække de store lidt og lade pengene ende hos de fattige. Men altså indtil videre står jeg fast på min støtte, men jeg er da til at rokke.

Kent Kirk (KF):

Jeg skal ikke forlænge debatten, men jeg vil gerne på vegne af forslagsstillerne sige tak for en interessant debat. En debat, som vi jo har haft i

Europaudvalget mange gange, men som vi nu også har fået hernede i Folketingssalen. Og jeg vil takke alle dem, der står bag beslutningsforslaget, for, at de stadig væk står bag, og at de har været så klare i deres meldinger. For det er jo det afgørende: hvis vi skal have ændret politikken her, så må vi ikke begynde at blive nervøse. Så skal vi stå fast og vise regeringen, at der er en anden politik end den, regeringen har stået for. Så jeg takker for en god og fornuftig debat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 226: Forslag til lov om indgåelse af dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Kongeriget Danmarks regering og Republikken Argentinas regering.

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 27/3 96).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 8 og 9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 227: Forslag til lov om indgåelse af dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Kongeriget Danmarks regering og Den Russiske Føderations regering.

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 27/3 96).